

Gazeta învățămîntului

ORGAN AL MINISTERULUI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI CULTURII ȘI AL COMITETULUI CENTRAL AL SINDICATULUI MUNCITORILOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XI, Nr. 542

Vineri 4 decembrie 1959

8 pagini 25 bani

SARCINA PRINCIPALA A DIRECTORULUI

Conducerea procesului instructiv-educativ

Un rol de mare însemnătate în întreaga activitate a fiecărei școli revine directorului ei, care este chemat să conducă și să coordoneze munca întregului colectiv al școlii în vederea instruirii și educării elevilor, în vederea traducerii în viață a tuturor direcțiilor partidului și guvernului cu privire la învățămînt.

În munca sa, directorul are de rezolvat multe probleme pentru a asigura bunul mers al școlii: asigurarea și dezvoltarea bazei materiale a acesteia, gospodărirea și întreținerea ei, probleme de ordin financiar și administrativ etc. Firește, directorul nu poate ignora nici o problemă din școala sa, ci trebuie să cunoască și să conducă munca în întreaga ei complexitate. El trebuie să subordoneze însă toate celelalte activități sarcinii principale — conducerea și îndrumarea activității didactice și educative din școală.

Tovarășul Gheorghe Aniței conduce de mai mulți ani Școala medie nr. 23 „D. Bolintineanu” din Capitală. Cu toate că din toamna aceasta școala sa a primit un local nou, că are un număr mult mai mare de clase și un colectiv sporit de elevi și cadre didactice, ceea ce a ridicat în fața sa numeroase probleme de ordin administrativ-gospodăresc, cu toate că este uneori supraincercat cu sarcini (secția de învățămînt târăgănează în mod nejustificat numirea celui de al doilea director adjunct la care școala are dreptul), tov. Aniței știe să-și organizeze astfel munca încît să acorde atenția cea mai mare îndeplinirii sarcinilor instructiv-educative. Pentru că școala are în acest an mulți profesori noi, directorul și-a propus ca în primul rînd, să-i cunoască pe aceștia prin discuții individuale, ca și prin asistențe la lecții. Nu i-a neglijat însă nici pe cei vechi, și în special calitatea lecțiilor lor. Ajutat de directorul adjunct și de ceilalți membri ai colectivului de conducere, el a urmărit, de exemplu, cum se predau limba română și aritmetica la clasele I—IV, nivelul de pregătire al elevilor din clasele V—XI și metodele de apreciere și notare a cunoștințelor lor, cum se realizează legătura cu viața, cu producția la lecțiile de fizică, chimie, științe naturale etc. Constatînd că există deficiențe în predarea aritmeticii, în special la clasele mici, a cerut comisiei metodice pentru clasele I—IV să organizeze o lecție deschisă de aritmetică, în jurul discuțiilor. De asemenea, constatînd că în școală sînt încă elevi cu note slabe a hotărît ca problema situației la învățătură a elevilor să fie dezbătută în consiliul pedagogic. Deoarece unele lecții de limbă română sau limba latină predate de profesoarele Elena Vasilescu și Neonița Plescu nu erau destul de clare și pe înțelesul elevilor, consiliul pedagogic a dat comisiilor de specialitate sarcina să se ocupe în mod special de ajutorarea acestor profesoare.

Nu întotdeauna însă conducerea școlii așteaptă ca deficiențele în munca didactică să fie discutate în consiliul pedagogic și numai după aceea să se ia măsuri. Atunci cînd deficiențele au un caracter izolat, se iau măsuri operative, imediate, în urma discuțiilor cu profesorii de specialitate. De exemplu, cu prilejul asistențelor la lecții directorul adjunct a constatat că elevii întâmpină greutăți în însușirea unor cunoștințe de economie politică și socialism științific. S-a hotărît atunci ca profesorii respectivi să organizeze consultații pentru elevi pe teme mai dificile.

După cum se vede, conducerea Școlii medii nr. 23 din București nu se pierde în rezolvarea problemelor de ordin administrativ-gospodăresc, deși acestea sînt numeroase, ci are mereu în vedere buna desfășurare a muncii instructiv-educative. Acest lucru este posibil datorită faptului că directorul se sprijină pe întregul colectiv de cadre didactice, că desfășoară o muncă competentă de îndrumare, pregătindu-se cu atenție în vederea asistențelor la lecții: studiază planificarea materiei la disciplinele a căror predare o controlează, consultă programele, manualele și alte materiale de specialitate, discută cu responsabilii comisiilor metodice etc.

Nu peste tot însă lucrurile se petrec la fel. Unii directori — ca de pildă directorul Școlii de 7 ani nr. 16 din Cluj, sau cel al Școlii nr. 1 din Dej — n-au asistat aproape la nici o lecție de la începutul anului școlar. Ei se ocupă doar de problemele administrative, neglijînd îndrumarea și controlul activității didactice și educative.

Dar chiar și atunci cînd asistă la lecții, unii directori, ca tov. Constantin Rađu, care conduce Școala de 7 ani din Ungheni, raionul Iași, nu se pregătesc temeinic în vederea asistenței, nu și stabilesc obiective precise de urmărit, fac observații superficiale, nu discută constatările lor cu profesorii respectivi și nu le dau îndrumări, nu se interesează de felul cum se desfășoară munca metodică.

Felul defectuos de muncă al unor directori, neglijarea îndrumării și controlului conținutului ideologic și științific al lecțiilor și al activităților educative se reflectă în mod negativ în procesul instruirii și educării elevilor și în pregătirea lor pentru viață. De aceea nu poate fi tolerată atitudinea acelor directori care consideră că sarcina lor este doar de a administra școala. Directorul trebuie să fie un conducător al muncii, iar munca din școală este munca de înarmare a elevilor cu cunoștințe, de educare a acestora în spiritul dragostei față de patrie și de partid, al dragostei față de muncă și învățătură. Folosind larg ajutorul organizațiilor de partid, sindicale și de tineret, sprijinindu-se pe cadrele didactice cele mai bine pregătite, controlînd personal calitatea lecțiilor și a celorlalte activități instructiv-educative, directorul trebuie să promoveze și să generalizeze experiențele bune, să scoată la iveală lipsurile și cauzele lor, să ia măsuri eficiente pentru continua îmbunătățire a procesului de învățămînt în școala lui.

Numai punînd în centrul preocupărilor sale activitatea instructiv-educativă, organizînd bine munca întregului colectiv și realizînd o bună coordonare a ei, directorul va reuși să-și îndeplinească rolul său important de conducător de școală.

Nu numai din cărți

Către ora la care umbrele înserării încep să învaluiască orașul, grupuri de tineri muncitori, cu serviete sub braț, se îndreaptă spre școli. În bănci locul copiilor gălăgioși îl iau tineri mai sobri, care abia cu cîteva ore în urmă și-au scos salopeta de lucru.

La Școala medie serală nr. 5 din Plocești vin să învețe tineri de la 118 întreprinderi. Sînt muncitori care într-o singură clasă întrunesc o diversitate de meserii și de calificări: Se află printre ei petroliști, lăcătuși, strungari, electricieni, mecanici, tîmplari, soferi, instalatori, zidari, constructori, laboranți... Fiecare din aceste meserii reprezintă un factor deosebit de important pe care-l au în vedere profesorii de la școala serală. În metodele specifice învățămîntului seral, cunoașterea lucrărilor pe care muncitorii le efectuează în producție, cunoașterea muncii lor joacă un rol deosebit însemnătate. Cîteva discuții pe care le-am purtat cu unii profesori de la Școala medie serală nr. 5 mi-au întărit această convingere.

„MA PREGĂTESC PENTRU LECȚII”

Pe profesora de fizică și de chimie Lucia Jercan am întîlnit-o pe cînd urea drumul în pantă care duce către pădurea de rezervoare și instalații ale Rafinării nr. 2. Am întrebat-o ce treburi are de rezolvat la întreprindere. Mi-a răspuns simplu, zîmbînd:

— Mă pregătesc pentru lecții.

Am socotit că, probabil, la biblioteca întreprinderii se află unele cărți care nu pot fi găsite în altă parte și pe care profesora vine să le consulte aici. N-am mai cerut alte amănunte. Dar în loc să se îndrepte spre bibliotecă, tovarășa Jercan a pornit către atelierul întreprinderii.

Se crede în mod obișnuit că un profesor își pregătește lecțiile la masa lui de lucru, întîrziînd în cercul de lumină al abajurului, consultînd manuale, cărți, reviste de specialitate și străduindu-se să extragă cu grijă, din zeci de file, ce este mai important, mai potrivit pentru a înlesni drumul școlarilor către tainele științei. Iată însă o profesoară care își adună materialul pentru lecții și din altă parte decît din cărți. S-a oprit pentru cîva timp în sala laboratoarelor. Imi explică:

— Aici lucrează șase elevi din clasa a VIII-a „B”. Ei efectuează lucrări foarte interesante. Pornind de la aceste lucrări poți face lecții minunate. Pe tinerii muncitori care vin la școală îi interesează discuțiile despre munca lor. De aceea caut să plec întotdeauna de la exemple cunoscute de ei. De pildă, la lecția despre hidrocarburi mi-a fost foarte ușor să fac lecția atractivă și ușor de înțeles folosindu-mă de experiența elevilor care lucrează la „Petrochim”. Cînd am studiat deformările elastice am plecat de la exemple de piese și dispozitive care funcționează sub influența forțelor de deformare și pe care mulți elevi le cunosc bine de la mașinile din fabrică.

Am însoțit-o multă vreme pe tovarășa Jercan în rafinărie, trecînd împreună cu ea dintr-o secție în alta; de la un loc de muncă la altul. Peste tot profesora se interesa de problemele care se ivesc în munca elevilor săi, discuta cu muncitorii, își lua note, aduna date și exemple pentru lecțiile următoare.

Intorcîndu-mă la școală, am avut prilejul să constat că tovarășa Lucia Jercan nu este singura care înțelege să se pregătească astfel pentru lecții: O profesoară de matematică mi-a arătat, cu exemple convingătoare, că aproape fiecare capitol de matematică poate servi pentru a rezolva probleme ce se ivesc zilnic în fața

muncitorilor în procesul de producție.

— Un lăcătuș de la Uzinele „1 Mai”, elev la școala serală — mi-a spus profesoara — trebuia să taie o dată dintr-o placă pătrată un triunghi echilateral care să aibă centrul de greutate în centrul pătratului și lațura de o anumită lungime. Chiar a doua zi urma să predau lecția despre poligone înscrise în cerc. La această lecție am pornit tocmă de la problemele pe care el le întâmpinase la locul său de muncă.

ȘI LA ALTE DISCIPLINE

Cunoașterea vieții muncitorilor, a întreprinderilor în care lucrează ei nu este necesară numai pentru disciplinele legate de tehnică. Profesorul Constantin Boncu mi-a vorbit despre predarea istoriei.

— O lecție care s-ar fi rezumat numai la simpla relatare a unor date cu caracter general nu ar fi fost prea interesantă. Dar mulți dintre părinții elevilor de astăzi au trăit greva din 1933 și au participat la ea. Sînt chiar și elevi care și amintesc cîte ceva în legătură cu evenimentele de atunci. De aceea, în această lecție m-am oprit mai întîi la evenimentele petrecute în întreprinderile în care elevii noștri lucrează astăzi.

Tovarășa Eugenia Moroianu, care predă limba și literatura română, vizitează și ea adeseori întreprinderile. O dată, un tînar adusese la bibliotecă unei întreprinderi o carte — „Ion” de Liviu Rebreanu. Un prieten care voia să-și aleagă și el o carte l-a întrebat dacă e frumoasă. Cel care o citise a prins să-i spună cîte ceva despre „Ion”. Dar se vedea din felul cum vorbea că nu înțelesese în întregime conținutul de idei

al romanului. Discuția de la bibliotecă a fost reluată la lecțiile despre Liviu Rebreanu în clasă. Altă dată profesoara și-a notat greșelile gramaticale pe care le observa în mod obișnuit la elevi în discuțiile lor cotidiene din afara școlii și le-a folosit pentru a ilustra o serie de reguli la lecțiile de gramatică.

Aceeași preocupare pentru cunoașterea muncitorilor, a vieții lor din afara școlii, a meseriilor lor, a întreprinderilor în care lucrează am văzut și la profesorii de limba rusă, de științele naturale, de geografie.

Discuțiile pe care le-am purtat cu profesorii de la Școala medie serală nr. 5 mi-au dovedit că lecțiile nu se pregătesc numai din cărți și numai la masa de lucru, mi-au dovedit că în clocotul muncii din uzină, în atelierul mecanicilor, lingă posturile de comandă ale distilatorilor, lângă fochiștii care întrețin vîlvata de sub cazanele cu bitun, în laboratoarele în care se măsoară calitatea altor variante de petrol — peste tot acolo unde sînt tineri care vin în fiecare seară la școală dornici să știe cît mai mult și cît mai repede; peste tot acolo unde acești elevi minunați dau lupta aspră și dîrză a producției — există mii de probleme, mii de idei care pot constitui materialul unor lecții întregi. Nu e vorba de a le explica acestor elevi procesul muncii practice, pe care ei îl cunosc mai bine decît oricare altii. Și nici de a le repeta cele cîteva cunoștințe teoretice indispensabile fiecărui muncitor. Ci de a le da, prin lecțiile din clasă, un larg orizont de cunoștințe pornind tocmă de la ceea ce ei cunosc din munca lor de fiecare zi.

OCTAVIAN BUZESCU

Din lucrările expuse la cel de al II-lea Salon internațional de artă fotografică

LUDOVIC ERDEI (R.P. Romîna): „Noi vrem pace”.

Cum îi pregătesc pe elevii mei să devină pionieri

O parte însemnată din elevii claselor I-a și a II-a vor deveni în clasele următoare pionieri. Membrii organizației de pionieri sînt aleși dintre cei mai buni elevi. Copiii trebuie pregătiți din timp pentru acest eveniment și un însemnat rol în această privință îl avem, alături de instructorii de pionieri, noi, învățătorii.

Am început să-i pregătesc pe elevii mei ca viitori pionieri încă din clasa I-a. Chiar din primele zile de școală, cînd le-am făcut cunoscut regulamentul de ordine interioară, care prevede îndatoririle ce trebuie respectate de școlari, le-am arătat elevilor mei ce important este pentru formarea lor ca viitori pionieri să respecte acest regulament. Tot atunci le-am explicat ce înseamnă a fi pionier și cum trebuie să muncească și să se comporte un elev pentru a merita să poarte cravata roșie. Desigur, s-au găsit foarte mulți care au dorit să devină imediat pionieri. Mai greu însă le-a venit, la început, unora, să se încadreze în ritmul de muncă și în disciplina care se cere unuia viitor pionier: le-a fost greu să vină la vremea școlii, să nu vorbească în timpul orelor, să nu-și uite cite ceva acasă etc. Cu înțelegere, însă, toate acestea au dispărut. Perspectiva intrării în organizația de pionieri a fost în această privință un bun stimulente.

Pornind de la calitățile pe care trebuie să le aibă un pionier, problema care m-a preocupat de la

inceput a fost aceea de a forma la copii simțul datoriei, al dragostei de muncă, cinstea și sinceritatea.

Iată, de pildă, una din metodele pe care le-am folosit în acest scop în special în clasele a II-a și a III-a. Am cerut elevilor ca, dacă nu și-au făcut tema acasă, să anunțe singuri aceasta, la începutul orei, arătînd și care au fost motivele. Am făcut mereu apel la opinia colectivului clasei, acesta fiind un mijloc foarte eficient de îndreptare și stimulare a celor care, din neglijență sau rea voință, nu-și pregătesc temele, precum și de creștere a spiritului de răspundere al elevilor. În ultimul timp se întâmplă din ce în ce mai rar ca elevii să vină la școală cu temele nefăcute.

Foarte adesea le-am dat copiilor exemple de mod conștiințos în care își îndeplinesc îndatoririle pionierilor. Am folosit de multe ori exemple din școala noastră, precum și exemple publicate în presa pentru copii. Lectura presei pentru copii și pionieri am folosit-o larg, de altfel, în întreaga muncă educativă. I-am stimulat pe elevii mei să se aboneze, în primele două clase, la revista „Luminița”, iar acum la „Știința pionierului”.

Un loc important în munca de pregătire a viitorilor pionieri îl ocupă educarea patriotică a acestora. De cite ori am ocazia — la lecții, în orele educative și în cadrul activităților în afară de clasă — le vorbesc elevilor despre orga-

nizația de pionieri și tradițiile sale, despre trecutul de luptă al clasei muncitore, despre eroii comuniști și uteciști și despre înflorirea patriei noastre în anii regimului democratic-popular. Copiii știu că viața lor a putut deveni astăzi fericită numai datorită luptei clasei muncitore, condusă de partid.

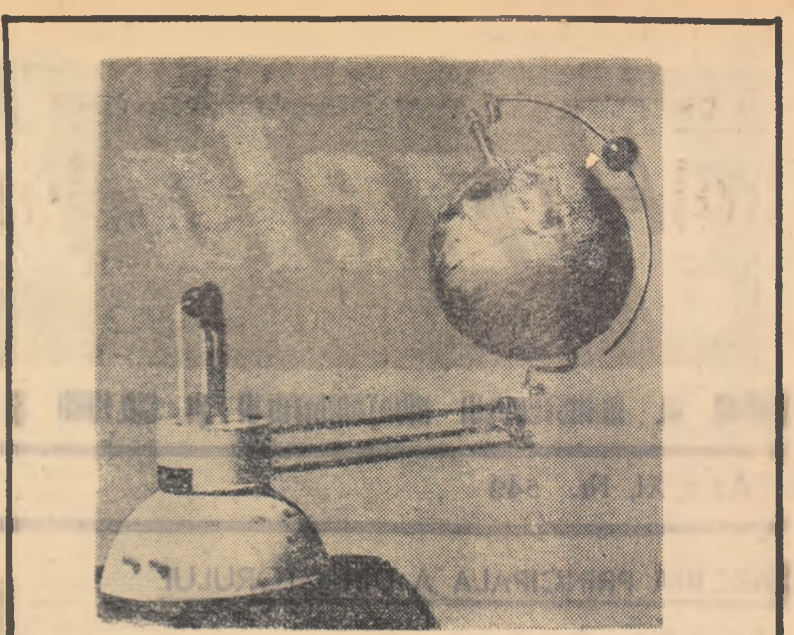
Desori ies împreună cu elevii în oraș. Plimbările pe străzile Capitalei au trait în sufletele lor admirația pentru ritmul rapid de înflorire a orașului, a patriei noastre. Exemplul muncii întregului popor, exemplul părinților, al uteciștilor și al pionierilor din clasele mai mari a făcut să crească în ei tot mai mult dorința de a participa, pe măsura puterilor lor, la opera de construire a socialismului. Atunci cînd le-am explicat că fierul vechi și hirtia pot fi prelucrate și că prin aceasta statul realizează mari economii, elevii au adunat o mare cantitate de fier vechi și de hirtie. La această acțiune ei au luat parte alături de toți pionierii din școală și au fost mîndri de aceasta. Un mare număr de elevi se mîndresc, de asemenea, cu libreta lor de economii la C.E.C. pentru că știu că și economiile lor aduc o mică contribuție la construirea socialismului.

Zilele acestea, o parte din elevii din clasa mea se găsesc în pragul marelui eveniment pe care îl reprezintă în viața lor primirea în organizația de pionieri. Toți cunosc bine condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un copil pentru a deveni pionier. Am rămas impresionată de faptul că, atunci cînd mai mulți pionieri din clasa a V-a au venit să stea de vorbă cu elevii mei și i-au întrebat pe cine propun să intre în organizația de pionieri, ei au propus aceiași elevi la care mă gîndisem și eu că ar merita să primească cravata roșie. Socotesc că aceasta a fost încă o dovadă că elevii s-au pregătit pentru acest eveniment, că pot face aprecieri juste. Cei propuși sînt într-adevăr elevii cei mai disciplinați și cei mai buni la învățătură.

Am arătat numai cîteva aspecte din munca mea pentru pregătirea viitorilor pionieri. Trebuie să spun că toată această muncă se împletește permanent cu munca instructorului de pionieri. Numai sprijinindu-l continuu pe instructor în activitatea sa de pregătire și apoi de educare a pionierilor, învățătorul va putea crește din fiecare copil un elev bun și mai tirziu un vrednic constructor al socialismului.

E. RUSU

Învățătoare la Școala elementară nr. 73 din București

Un nou aparat pentru uz didactic

Recent, întreprinderea de material didactic a livrat școlilor un nou aparat pentru uz didactic — teluiriu — destinat a fi utilizat în orele de geografie, de astronomie și cu prilejul unor conferințe științifice. Cu ajutorul lui li se pot demonstra elevilor rotația Pămîntului în jurul axei proprii, mișcarea de rotație a Pămîntului în jurul Soarelui, succesiunea zilelor și a nopților, succesiunea anotimpurilor în cele două emisfere și mișcarea Lunii.

Aparatul este constituit dintr-un postament semisferic din beton armat, învelit în masă plastică, pe care sînt înscrise lunile anului, anotimpurile în cele două emisfere și datele echinoxilor și solstițiilor. Pe postament este fixat un capăt al sistemului de antrenare a globului terestru. Acesta este acoperit cu o cutie cilindrică, care se învîrtește împreună cu un ac indicator. În timp ce globul execută mișcarea de rotație, acul arată lunile anului, anotimpurile, echinoxurile și solstițiile. Deasupra cutiei este montat pe un suport un bec care reprezintă Soarele. Pe celălalt capăt al sistemului de antrenare se fixează globul terestru, iar la partea superioară a acestuia, pe axul respectiv, se montează suportul Lunii și Luna. Aparatului îi este atașat un cordon pentru realizarea legăturii electrice dintre bornele sale și sursa de alimentare, o baterie de 4, 5 v. sau un transformator de aceeași tensiune. Principiul de funcționare și folosire a aparatului este foarte simplu. Rotația Pămîntului în jurul axei proprii se face prin rotirea globului terestru în jurul axului pe care este montat, demonstrîndu-se succesiunea zilelor și a nopților. Prin împingerea capătului sistemului de antrenare dinspre globul terestru se realizează mișcarea acestuia în jurul „Soarelui” (becul montat pe suport). În timp ce globul terestru execută mișcarea respectivă, becul va lumina tot timpul o anumită parte a acestuia, ceea ce permite demonstrarea succesiunii anotimpurilor. Sfera care reprezintă Luna poate fi minuită manual pentru a se demonstra mișcarea ei în jurul Pămîntului.

Acest aparat realizat de I.M.D. prezintă față de aparatele similare o serie de caracteristici originale. Acestea constau în primul rînd în sistemul de antrenare, realizat prin trei pîrghii paralele, din care una este decalată în plan cu 90° față de celelalte două. În acest mod nu se utilizează nici o roată dîntată, nici o roată cu fricțiune. De asemenea, aparatul permite demonstrarea directă a succesiunii anotimpurilor în cele două emisfere, precum și mișcarea Lunii. Mare importanță prezintă în construcția aparatului faptul că au fost înlocuite clasicele postamente executate din fontă ale materialelor didactice printr-un postament de beton armat. În acest mod se economisesc importante cantități de fontă.

Observatorul astronomic din București al Academiei R.P.R. a apreciat acest aparat ca fiind: „O realizare substanțială și constituită un material didactic de primul ordin cu ajutorul căruia se pot da elevilor explicații foarte clare cu privire la sistemul Soare — Pămînt — Lună, cu privire la succesiunea zilelor și nopților, precum și despre formarea anotimpurilor”.

Ing. S. COPELMAN

Multe clipe pline de bucuria reușite le prilejuiesc elevilor cercului de chimie de la Casa pionierilor din Roman interesante experiențe pe care le execută

Formarea gîndirii elevilor

Formarea gîndirii elevilor este rezultatul unui proces complex și îndelungat, care nu se realizează într-un număr limitat de lecții, la un anumit obiect de învățămînt, ci rezultă din întreaga activitate instructiv-educativă, paralel cu influențele educative ale realității noastre socialiste.

În articolul de față ne vom opri la unele din posibilitățile pe care ni le oferă în acest sens predarea istoriei. Urmărind la o serie de școli din Cluj munca profesorilor de istorie, am constatat că de cele mai multe ori aceștia știu să transmită cu pricepere elevilor lor anumite idei de bază ale materialismului istoric, să-i facă să înțeleagă aceste idei. În același timp însă, mai sînt profesori care comit în explicațiile lor destul de multe greșeli, determinînd astfel confuzii în mințile elevilor.

Să analizăm cîteva exemple. Expunînd, la lecția introductivă din clasa a V-a, procesul apariției omului, unul dintre profesorii la ale căror lecții am asistat le-a vorbit elevilor despre modul cum își procura hrana omul primitiv, despre utilizarea băștii și a pietrei, despre cioplirea uneltelor de piatră, procurarea îmbrăcămîntii etc., subliniind că în aceste activități omul a acumulat observații cu privire la lumea înconjurătoare, pe care le-a comunicat semenilor săi. Așa a explicat profesorul apariția gîndirii și a limbajului. El nu a subliniat însă în suficientă măsură rolul muncii în apariția omului.

Modul în care s-a desfășurat această lecție s-a reflectat în gîndirea elevilor la lecțiile următoare. Astfel, la întrebarea: prin ce se deosebește omul de celelalte animale? elevii au răspuns mereu: prin aceea că gîndește și vorbește. Abia în ultimul moment, la insistențele profesorului, adăugau factorul muncă. Deoarece nu s-a scos în evidență în suficientă măsură legătura esențială: muncă — gîndirea și vorbirea, copiii au confundat cauza cu efectul.

Desigur, nu este ușor a explica în mod accesibil unor copii de unsprezece ani rolul primordial al muncii în formarea omului. Totuși, profesorii care își pregătesc bine lecțiile cu această temă nu întîmpină greutăți prea mari în explicație. Iată cum s-a procedat la o altă clasă a V-a. Arătînd elevilor o planșă ce înfățișează pitecantropii care țin în mînă bețe și pietre, profesorul a subliniat deosebirile între acest moment al dezvoltării omului și momentul cînd el arunca bățul și piatra tot așa cum o face și maimuța. Folosind în continuare o planșă ce înfățișa unelte din perioada paleolitică, profesorul a întrebat: „ce face aici omul?” Un elev a răspuns: „ascute bățul”, iar altul: „cioplește piatra”. A urmat întrebarea: „ce face omul cînd ascute sau cioplește?” Elevii au răspuns: „face o lucrare”. Profesorul a subliniat: „Muncеște — și tocmai această muncă îl desprinde pe om din rîndul animalelor. Dar omul s-a trudit mult ca să-și facă unelte. În această activitate a ajuns să cunoască calitatea lucrurilor, să vadă asemănările și deosebirile dintre ele. El a învățat să-și îmbunătățească unelte pentru a-și procura mai ușor cele necesare traiului. I-au trebuit însă multe mii de ani ca să-și dea seama că folosind bățul și piatra, perfecționîndu-le, își poate procura mai ușor cele necesare vieții. Aceasta înseamnă că treptat, muncind, omul a început să gîndească, să-și comunice gîndurile celorlalți oameni”.

În lecțiile destinate orînduirii comunei primitive, unui profesor, crezînd că astfel vor fi mai bine înțeleși, au pomenit de la aspectele de organizare, considerîndu-le mai evidente. Astfel, ei le-au spus copiilor că oamenii primitivi se constituiau în grupe pe baza înrudirii de singe și că erau egali între ei și abia în ultimă instanță au vorbit despre caracterul societății în comuna primitivă. Ei nu au omis însă nimic despre cauza determinantă a proprietății colective în comuna primitivă, despre

nivelul primitiv al uneltelor. Despre toate acestea s-a vorbit numai la lecțiile anterioare, în mod separat. Felul acesta de a trata problemele poate trezi la elevi ideea că proprietatea comună este o consecință a organizării societății și nu a nivelului de dezvoltare a uneltelor. Apare deci iar pericolul înlocuirii cauzei cu efectul.

Să luăm un alt exemplu. Tot în clasa a V-a, un profesor a vorbit pentru prima oară despre religie la lecția despre Egiptul antic, arătînd totodată cum a fost pusă religia în slujba clasei dominante. În afară de faptul că necesitatea de a lămuri în această lecție esența religiei l-a obligat pe profesor să interzică mersul normal al explicațiilor privitoare la istoria Egiptului, s-a produs și o abatere de la tratarea dialectică a fenomenelor istorice. Chiar dacă n-am ține seama de necesitatea respectării cronologiei, apariția credințelor religioase trebuie explicată neapărat în lecțiile despre comuna primitivă. Arătînd că religia a apărut din cele mai vechi timpuri, ca un rezultat al neștiinței oamenilor, se poate ușor sublinia caracterul ei neștiințific. Elevii vor înțelege astfel că, o dată ce pîntrundea de către oameni în secretele naturii, știința izgonește religia din conștiința lor. Prin această idee se poate pune baza educației ateiște la lecțiile de istorie în clasa a V-a. De asemenea, nu se poate vorbi despre o orînduire socială fără a se arăta, într-un limbaj accesibil copiilor, pe lângă baza materială a societății respective, și elementele principale ale suprastructurii determinate de aceasta. Or, suprastructura societății primitive se manifestă și prin diferite credințe religioase. În sfîrșit, aflînd că religia în orînduirea sclavagistă devine o unealtă de aspirare, elevii înțeleg că relațiile sociale determină și suprastructura societății, adică faptul că, o dată cu apariția asupririi, clasa dominantă folosește religia în interesele ei.

Într-o altă clasă un profesor a afirmat că

„bogățiile” cresc în funcție de perfecționarea uneltelor și că unele ginți au strîns bogății (de altfel, termenul „bogății” este impropriu și provoacă des confuzii). Deoarece această afirmație nu s-a bazat pe cunoștințele concrete ale elevilor și nici nu a fost în suficientă măsură fundamentată, ideea nu a fost înțeleasă de către copii. S-a desfășurat apoi o conversație în legătură cu luptele duse de triburi în vederea acapării bunurilor. Desprindem din această conversație următorul fragment: — „De ce aveau nevoie oamenii pentru a obține succese în luptă?” — „Ei aveau nevoie de unelte, de arme și de cineva care să organizeze și să conducă gînta”. — „Dacă cei care au atacat înving, ce fac ei după victorie?” — „Ei iau bogățiile celor învinși și chiar oameni”. — „Ce fac cu ei?” — „Ii duc acasă și-i pun să muncească făcîndu-i sclavi”. „Dar sclavii și bogățiile cui aparțin?” Un elev, în virtutea celor studiate la lecția despre comuna primitivă, a spus: „Vor aparține tuturor”. Profesorul a corectat: — „Vor aparține conducătorului și celor care au fost mai îndrăzneți și l-au ajutat în luptă”.

Acest mod de a expune faptele s-a oglindit și în lecțiile viitoare, în afirmațiile elevilor, care, la întrebarea: — „Cînd poate un om acapara mai multe bunuri decît alții?” au răspuns: — „Cînd are sub conducerea sa mai mulți oameni” sau — „Cînd le ia de la alte triburi”.

În dorința de a-i face pe elevi să pătrundă cit mai lesne în esența procesului de apariție a proprietății private, profesorul a căutat să recurgă la elemente concrete. Acestea însă, alese și expuse fără suficientă pricepere pedagogică, au dus la confuzii ideologice: elevii au rămas cu impresia că proprietatea privată apare ca rezultat al luptei dintre ginți sau triburi și se datorează chiar calităților de luptători ale diferiților membri ai comunității gentice. Această eroare s-a datorat faptului că;

Folosirea aparatelor de măsurat

Programele de fizică, de chimie, de cunoștințe elementare de producție industrială, ca și programele de lucrări practice pentru școala de cultură generală prevăd o serie de cunoștințe despre mărimi și unități fundamentale de măsură, despre mărimi și unități derivate. În același timp, elevii trebuie să cunoască multe aparate și instrumente de măsură în strânsă legătură cu procesele tehnologice pe care acestea le deservesc. Încă din clasa a VI-a elevii învață despre măsurarea lungimilor, a suprafețelor, a volumelor, despre măsurarea forței, despre măsurarea presiunii, despre măsurarea energiei calorice etc. și despre aparatele și instrumentele de măsură folosite în fiecare din aceste scopuri. În lecțiile practice de atelier ei minuiesc, în timp ce execută un obiect, instrumente de măsură ca metrul, rigla gradată, șublerul, micrometrul.

Cunoașterea instrumentelor și aparatelor de măsură și control, priceperea de a le minui sau o deosebită însemnătate în pregătirea elevilor pentru viitoarea lor muncă în producție. Într-adevăr, aceste instrumente și aparate au un rol tot mai însemnat în automatizarea diferitelor procese de producție, ele reglând și determinând parametrii liniilor automate. Iată de ce atât profesorii de fizică, cât și profesorii maiștri au datoria să asigure înarmarea elevilor cu cunoștințele principale de metrologie (cunoștințe despre mărimi și aparate de măsură) și să le formeze deprinderi de minuire a aparatelor și instrumentelor de măsură prin prisma cunoașterii procesului tehnologic la care servesc acestea.

Elevii înțeleg încă din clasa a VI-a că în practică, în tehnică, se întâlnesc mărimi și unități de măsură fundamentale, că acestea sînt mărimi independente sau distincte, cu ajutorul cărora pot fi definite alte mărimi, numite mărimi derivate. Ei trebuie să cunoască de asemenea și criteriile de alegere a unităților de măsură și să însușească definițiile acestora pe baza staturilor în vigoare. În minuirea aparatelor și instrumentelor de măsură ei trebuie ajutați să înțeleagă pe ce principii sînt construite și funcționează acestea, ce precizie au, cum se măsoară cu ele și care sînt condițiile de lucru cu ele. Așa, de exemplu, în clasa a VI-a elevii vor învața despre dilatația corpurilor solide, lichide și gaze, vor primi principalele noțiuni despre temperatură, vor cunoaște diferite tipuri de termometre — instrumente pentru măsurarea temperaturilor. Cu această ocazie ei vor învața că la baza construcției și folosirii celor mai obișnuite termometre stă dilatația termică a corpurilor. Dar tot atunci ei trebuie să primească cunoștințe despre măsurătorile de precizie ale temperaturilor, despre procesele tehnologice care impun astfel de măsurători, precum și despre termometrele industriale care controlează atingerea unei anumite temperaturi și menținerea ei la o valoare constantă, valoare ce condiționează realizarea unui anumit proces tehnologic. Bunăoară, elevii vor putea primi cunoștințe despre procese din industria alimentară, cum ar fi, de pildă, prepararea sau conservarea alimentelor, proces care implică anumite temperaturi măsurate și controlate cu ajutorul diferitelor tipuri de termometre. În același timp, ei vor înțelege că modul de alegere a unui aparat sau instrument de măsură — de exemplu a unui termometru — depinde de procesele tehnologice ai căror parametri vrem să-i determinăm sau să-i controlăm și de precizia acestor determinări.

În practica de atelier sau chiar în timpul lecțiilor de fizică, atunci cînd elevii au posibilitatea să minuiască instrumente de măsură ca șublerul și micrometrul, de exemplu, după ce vor învața cum sînt construite acestea și care este gradul de precizie a măsurătorilor făcute cu ele, elevii trebuie să înțeleagă deosebirile dintre șubler și micrometru și pe baza acestora să învețe cînd și cum este folosit unul sau celălalt, ce caracteristici au piesele care se măsoară cu ele. De pildă, ei trebuie să știe că piesele de gabarit mic ale motoarelor sau ale unor aparate pot fi măsurate și cu șublerul, însă faptul că se cere un anumit grad de precizie impune măsurarea lor cu micrometrul, precizia de citire a dimensiunilor cu ajutorul micrometrului fiind mai mare decît aceea obținută cu ajutorul șublerului. Dar în această privință elevii trebuie să primească cunoștințe și deprinderi practice de muncă în deosebi în procesul de executare a diferitelor piese în atelierul de lăcătușerie sau

strungărie. De exemplu, vor învața să ajusteze o piesă pină cînd satisface dimensiunile cerute de mecanismul în care ea va fi asamblată, dimensiuni pe care le vor măsura cu instrumente ca șublerul sau micrometrul.

În atelierul de strungărie, folosirea instrumentelor de măsurat îi ajută pe elevi să înțeleagă mai bine procesele de strunjire în anumite limite dimensionale dinaintea stabile și îi învață cum se realizează procesul practic de control al strunjirii la cotele cerute. Este foarte important în această privință ca elevii să capete deprinderi de minuire a aparatelor și instrumentelor de măsură în timpul producției, fără însă ca această minuire să ducă la deteriorarea instrumentelor de măsură sau la rebutarea piesei din cauza măsurătorilor greșit efectuate. De pildă, se întâmplă ca uneori, în grabă, elevii să măsoare dimensiunile unei piese din strung chiar în timpul cînd el funcționează. Acest lucru este însă dăunător atât piesei, cât și instrumentului de măsură. De exemplu, în cazul cînd se măsoară cu șublerul diametrul unei piese din mers, între fețele active ale acestuia apare așa-numita „fantă de lumină”, iar utilizarea lui mai departe în procesul măsurării duce la rebutarea pieselor strunjite și măsurate cu el, indiferent de strădania depusă de persoana care le execută.

Atunci cînd îi învățăm pe elevi să minuiască aparate și instrumente de măsură și căutăm să le transmitem totodată cunoștințe despre diferite procese de producție trebuie să-i prevenim și asupra condițiilor de păstrare a acestor aparate precum și asupra condițiilor cerute de mediul în care sînt folosite aparatele. Elevii trebuie să știe că oricare aparat de măsură este etalonat și reglat într-un mediu avînd condiții metrologice normale — adică o anumită temperatură, umiditate etc. Nerespectarea folosirii aparatelor în condițiile cerute atrage eronarea măsurătorilor. Elevii vor învața cu această ocazie că anumite procese tehnologice impun și ele respectarea unor condiții specifice. De exemplu, aparatele de control și distribuție a energiei electrice trebuie instalate într-o cameră în care tot timpul există o anumită temperatură, deoarece aceasta influențează asupra bobinelor din interiorul unui aparat electric: temperatura ridicată mărește rezistența electrică, iar dacă această rezistență se modifică, intensitatea curentului care circula prin aparat va scădea. Sau, de exemplu, dacă se execută măsurători cu ruleta metalică topografică în condițiile unei temperaturi ridicate, aceasta se va dilata în lungime, ceea ce va duce la erori în gradul de precizie a măsurătorilor. Același lucru se petrece și la ceasurile cu pendul. Variația temperaturii modifică lungimea pendulului și aceasta influențează asupra preciziei ceasului.

Elevii trebuie să cunoască însă și căile prin care sînt înlăturate diferitele erori ce apar în măsurători atunci cînd aparatele de măsură sînt folosite în alte condiții decît cele specifice lor. Ei trebuie să știe astfel cum influențează erorile de măsurare asupra procesului de producție, cînd pot fi neglijate aceste erori și cînd se iau în seamă, cum sînt corectate. De pildă, în timp ce învață despre măsurarea și controlul unui anumit proces tehnologic, precum și despre diferitele tipuri de aparate și instrumente folosite în acest scop, elevii trebuie să capete cunoștințe și asupra erorilor aparatelor de măsură, erori provocate de variația temperaturii, presiunii sau umidității mediului în care are loc procesul tehnologic și să învețe cum sînt înlăturate aceste erori prin corecțiile introduse în aparatele de măsură, prin corecții introduse în calculele de determinare a mărimilor etc.

În școala de cultură generală elevii pot primi multe cunoștințe și deprinderi practice de minuire a aparatelor și instrumentelor de măsură folosite în diferitele ramuri ale industriei și ale agriculturii. Dar este necesar ca aceste cunoștințe și deprinderi să fie însușite prin înțelegerea procesului tehnologic pe care ele îl măsoară. Acest lucru trebuie să-i acorde o mare importanță atât profesorii de fizică, chimie, matematică etc. cât și profesorii-maiștri care predau cunoștințele elementare de producție industrială și conduc practica de atelier a elevilor.

FRANCISC VEREȘ

profesor la Școala tehnică de metrologie
București

Ce activități de educație fizică organizăm iarna?

Pentru unele școli, care sînt încă lipsite de săli de educație fizică, venirea anotimpului friguros ridică o serie de probleme în legătură cu desfășurarea lecțiilor de educație fizică și a activității sportive. În general se asigură accesul elevilor într-o sală de sport a unei școli din apropiere sau a unei asociații sportive sindicale. Acolo unde nu sînt condiții nici pentru aceasta, problema se poate rezolva în interiorul școlii. Pentru aceasta se poate folosi o clasă de curs sau chiar un culoar mare, încălzit și unde nu pătrund curenți de aer.

Înainte de începerea lecției — în recreație — profesorul de educație fizică, ajutat de cîțiva elevi, va pregăti locul respectiv, avînd grijă să fie curat și liber de eventualele obiecte care ar împiedica buna desfășurare a activității. În clasă, dacă băncile sînt mobile ele se vor așeza pe marginea sălii, iar dacă sînt fixate în dașuma se va recurge la soluția lucrului în bănci.

În asemenea condiții se cere din partea profesorului o amănunțită pregătire a lecției, astfel încît să găsească exerciții care să permită antrenarea în lucru a principalelor grupe musculare ale organismului elevilor și jocuri de mișcare lesne de executat.

În bănci se pot executa numeroase exerciții de brațe, picioare, extensii de trunchi, echilibru, abdomen, suspensiuni, flotări ș.a.

Desigur că nu se pot realiza întru totul sarcinile educației fizice lucrînd în asemenea condiții, din care cauză este dorit ca profesorul de educație fizică să utilizeze cât mai rar lucrul în clasă, preferînd activitatea în aer liber.

Frigul nu trebuie să constituie un impediment întrucît, dacă se procedează cu grijă, se poate lucra afară chiar la o temperatură mai scăzută, cu condiția ca elevii să fie îmbrăcați corespunzător și mai cu seamă să li se asigure suficientă mișcare spre a se încălzi. În curte, gama de exerciții care se pot executa este mult mai variată decît în clasă: alergări, sărituri, exerciții de tracțiune, împingere, stăfețe, aruncări etc.

Dacă școala nu are curte este indicat ca profesorul de educație fizică să încoloneze clasa în ordine și să facă o deplasare — mers, alergare ușoară cu menținerea cadenței și formației de marș — pină la cel mai apropiat loc viran, teren sau parc. După ce se vor organiza aici cîteva jocuri de mișcare, va avea loc, în aceleași condiții, înapoierea la școală. Se va calcula astfel timpul încît elevii să nu întârzie la lecția următoare.

Cînd este zăpadă, se recomandă ca profesorul să organizeze în timpul lecțiilor de educație fizică săniuș, patinaj, jocuri cu zăpadă.

Profesorul de educație fizică trebuie să acorde o atenție deosebită călirilor progresive a organismului elevilor, precum și antrenării tuturor elevilor în activitate, utilizînd cu precădere acele exerciții și jocuri care se pot executa simultan de toți elevii sau de cea mai mare parte a lor.

Atunci cînd se lucrează afară pe timp rece profesorul va folosi chiar de la început exerciții mai grele, pentru a determina încălzirea fizică a organismului elevilor. Apoi, pe parcursul lecției va imbina momentele de efort mai intens cu cele de efort mai redus, astfel încît elevii să nu transpire și nici să nu răcească sînd prea mult în repaus.

I. ISTRATE

În predarea lecțiilor de istorie

vorbind despre apariția proprietății private, profesorul a tratat-o numai în legătură cu luptele dintre triburi, omîtînd apariția în sine a surplusului, rezultat al perfecționării uneltelor și devenit proprietate privată.

În această categorie de erori se încadrează și cazurile cînd, vorbindu-se despre fenomenele treceri de la orînduirea comunei primitive la prima orînduire bazată pe exploatare, li se spune elevilor pur și simplu că „unii oameni s-au îmbogățit”, sau că „avînd cu vremea unii multe produse decît le erau necesare pentru întreținere, unii oameni au început să facă comerț și s-au îmbogățit”. În toate aceste cazuri se omite lămurirea esenței procesului de transformare a relațiilor de producție — și anume, descoperirea și prelucrarea metalelor, confecționarea uneltelor din metale, apariția surplusului, apariția lui de către aristocrația gentilită, apariția proprietății private în sine a comunei primitive, stratificarea socială și, în sfîrșit, constituirea claselor sociale și a statelor sclavagiste.

Întîi să folosim termenologia marxistă de strictă specialitate, inaccesibilă vârstei elevilor din clasa a V-a, evitînd amănunțele și complicătele, trebuie totuși să asigurăm o expunere corectă, științifică a faptelor, a evenimentelor, să dezvoltăm cauzele adevărate ale evoluției sociale. Deoarece la această vîrstă copiii înțeleg greu faptul că la baza relațiilor sociale stă proprietatea asupra mijloacelor de producție, evidențierea clară a momentului și cauzei apariției surplusului și a proprietății private și, ca urmare, a apariției claselor are o deosebită importanță; aceste idei fiind absolut necesare pentru formarea concepției materialiste la elevi.

Înțelegînd acest lucru, unul dintre profesorii în ale căror lecții am asistat a expus procesul de perfecționare a uneltelor și a comparat uneltelute de metal cu cele de piatră cioplită. Apoi a întrebat pe locii, „Cum se produce metal se produce tot atît cît s-a produs cu unelte de piatră?”. „Ce apare o dată cu perfecționarea uneltelor?”. „Cine acaparează surplusul?”. „De ce poate fi el acaparat?”. „Mai putem deci spune că proprietatea este comună și egală?”. „Ce fel de proprietate apare?”. „În ce constă proprietatea particulară?”. „Pe ce căi își mai procură oamenii în această perioadă bunurile?”. „Ce fac învingătorii cu prizonierii de război?”. „Ce devin aceștia?”. Explicarea judicioasă a acestei probleme a asigurat înțelegerea ei de către elevi.

În practica multor profesori se mai observă înlocuirea cauzelor prin diferite condiții sau inversarea legăturilor cauză-efect. Așa, de exemplu, un profesor a supraevaluat în mod exagerat urmările războaielor medice. Toate problemele legate de viața economică, socială și politică a Atenei în a doua jumătate a secolului V î.e.n. au fost considerate ca o urmare a victoriei grecilor asupra persilor. În felul acesta, perioada de înflorire a Atenei, care reprezintă perioada de desăvîrșire a relațiilor sclavagiste clasice în Grecia, a fost considerată ca efect al cîștigării războaielor medice. Astfel, cauza determinată a conturării și dezvoltării orînduirii sclavagiste — și anume modul de producție sclavagist — a fost înlocuită printr-o condiție istorică. Inversivitatea legăturilor cauză-efect și înlocuirea cauzelor determinate ale evoluției sociale cu condiții istorice sau cu evenimente ce premorg cronologic provoacă confuzii în mintea elevilor și aduc după sine interpretarea idealistă a fenomenelor.

Sublinierea cauzelor determinate ale dezvoltării orînduirii sclavagiste în Grecia și clarificarea raportului dintre cauză și condiții se realizează cu destulă ușurință în cazul unei explicări consecvent dialectice. Expunînd istoria Greciei, un profesor cu experiență a subliniat în momentele potrivite faptul că munca

du-se treptat în toate domeniile producției, și că ea a determinat avîntul economic, politic și cultural al Atenei. Enunțînd apoi cauza războaielor medice, profesorul a arătat că perșii au fost atrași de bogățiile Greciei. Apoi el a subliniat că după înfrîngerea persilor, pîstrîndu-și libertatea și independența, Grecia a avut posibilitatea de a-și continua dezvoltarea începînd cu secole înainte și întreprinși de războaie.

Este interesant de remarcat faptul că unii profesori, în tendința lor de a forma gîndirea elevilor, se opresc și asupra explicării unor momente prea dificile, inutile chiar pentru elevii clasei a V-a. Așa, dorînd să dea o explicație a nivelului de dezvoltare a uneltelor în orînduirea sclavagistă, un profesor a purtat următoarea convorbire cu școlarii: „De ce era grea munca sclavilor?”. „Munca sclavilor era grea pentru că unelte care munceau ei erau foarte simple”. „De ce or fi fost unelte așa de simple?”. Elevii au început să ghicească și au dat următoarele răspunsuri: „Unelte erau simple pentru că oamenii nu aveau minte destulă pentru a face unelte perfecționate”. „Stăpînii de sclavi dădeau sclavilor pentru muncă unelte simple pentru că nu voiau să dea meșteșugurilor bani pentru perfecționarea uneltelor”. Văzînd că elevii nu pot rezolva problema, profesorul i-a întrebat: „Sclavii îngrăjeau unelte?”. „Nu”; a răspuns un elev. „Și atunci ce făceau stăpînii?”. „Le spuneau să le îngrăjească”. Profesorul a încercat să lămurească: „Nu este așa. Stăpînii de sclavi nu dădeau sclavilor unelte bune”. Apoi a întrebat în continuare: „Oare de ce sclavii nu perfecționau unelte?”. În sfîrșit, un elev a răspuns: „Sclavii nu perfecționau unelte pentru că munceau pentru alții și nu aveau nici un interes”. Acum profesorul s-a declarat satisfăcut.

din mai multe motive. În primul rînd, această problemă nu poate fi înțeleasă de către elevi înainte de a se fi expus toată istoria orînduirii sclavagiste, înainte ca ei să cunoască relațiile sclavagiste în esența lor. În al doilea rînd, dezinteresul sclavilor față de procesul de producție, fapt care a generat productivitatea scăzută a muncii lor, este o problemă ce se cere tratată în perioada de descompunere a orînduirii sclavagiste. În momentul în care se discută abia procesul de constituire și dezvoltare a relațiilor sclavagiste, profesorul trebuie să se oprească la ideea că munca sclavilor era grea deoarece lucrau cu unelte neprecacitate, pentru evidentul motiv că omeniara, în acel stadiu de dezvoltare istorică, nu avea experiența necesară confecționării unor unelte de muncă perfecționate. De altfel, această idee a fost enunțată tangențial de un elev, dar profesorul nu a folosit-o. Este de la sine înțeles că axînd discuția pe probleme necunoscute elevilor, aceștia vor face o serie de afirmații eronate, pe care profesorul nu are timpul necesar să le corecteze.

Din cele de mai sus reiese necesitatea expunerii la lecțiile de istorie a fenomenelor economice, sociale și politice în legătura lor causală. Afirmațiile nefundamentate anterior prin elemente concrete, înlocuirea cauzelor prin condiții, omiterea sau sublinierea insuficientă a cauzelor determinate, tratarea efectului drept cauză — toate acestea provoacă confuzii ideologice. Îndreptarea erorilor din gîndirea elevilor și schimbarea mersului raționamentelor lor creează apoi dificultăți mai mari decît înțelegerea unor probleme complexe, dar explicate logic, de pe pozițiile materialismului istoric. Numai preînd cunoștințe corecte din punct de vedere ideologic-științific profesorul poate contribui la formarea gîndirii elevilor.

R. MIHALEVICI. A. MOGA

S. CSEHI

Despre lecțiile de limba română la clasele VIII-X

La clasele VIII-X s-a acordat un număr de ore pentru reluarea problemelor de gramatică și de ortografie. Necesitatea de a se continua studiul limbii române în școala medie a apărut în mod vădit din analiza lucrărilor scrise ale elevilor candidați la examenul de admitere în clasa a VIII-a și chiar a celor de la examenele de maturitate și de admitere în învățământul superior. Deprinderile ortografice sînt încă necimentate la terminarea școlii de 7 ani, iar școala medie nemaiavînd această preocupare — în cadrul unor lecții speciale — nu realizează o îmbunătățire substanțială a scrisului elevilor, menținînd în această privință o stare de lucruri nesatisfăcătoare.

În afară de problema eliminării greșelilor de ortografie, în școala medie se mai ridică și alte necesități care impun menținerea trează a cunoștințelor gramaticale. Astfel, în însușirea limbilor străine este absolut necesar ca elevul să se sprijine pe noțiunile fundamentale de gramatică studiate la limba română.

Apoi, în analiza măiestriei artistice a operei literare — din cadrul studierii teoriei și istoriei literaturii — multe aspecte ale artei scriitorului se lămuresc prin cercetarea unor particularități de ordin lexical, fonetic, morfologic și sintactic. Această cercetare presupune o bază de cunoaștere lingvistică, sprijinirea pe cunoștințele dobîndite de elevi la lecțiile de limbă.

Desigur că se poate discuta dacă numărul de ore acordat (18 ore la clasa a VIII-a, cite 9 ore la clasele a IX-a și a X-a) este suficient sau nu pentru a împlini lipsurile existente în cunoștințele și deprinderile elevilor. Totuși problema care se pune este ca, în limita acestui număr de ore și cu posibilitățile care mai există încă în afara lor, să se obțină o cit mai reală îmbunătățire a situației.

De fapt, în învățământul mediu existau și pînă acum prilejuri pentru a nu lăsa în părăsire cunoștințele de limbă română acumulate de elevi și pentru a consolida deprinderile de exprimare corectă orală și scrisă. Răspunsurile orale ale elevilor sînt mereu corectate, temele scrise se discută în colectivul clasei, făcîndu-se pe lingă observațiile de conținut și de plan, și observații în ceea ce privește construcția propozițiilor și a frazelor, corectitudinea vocabularului, ortografia etc. De asemenea, la lecțiile de analiză a operelor literare, la cele de concluzii asupra contribuției autorilor la dezvoltarea limbii noastre literare se fac referiri care au la bază cunoștințe de limbă. Dar, desigur, atîta nu era suficient și orele prevăzute actualmente în programele școlare pot împlini nevoile existente cu condiția să fie utilizate cit mai judicios și mai organizat.

De la bun început credem că trebuie să fie lămurit un lucru: ar fi o mare greșală să se folosească aceste ore pentru predarea teoriei și istoriei literaturii, ignorîndu-se astfel nu numai a dispoziție a programei școlare, dar o realitate atît de evidentă ca aceea desprinsă din forma răspunsurilor orale și scrise ale elevilor noștri.

Acordîndu-le importanța cuvenită, ne interesează, în mod evident, care vor fi conținutul și modul de organizare ale acestor lecții. Pornind de la premisa că ele au rolul de a în-

dreptă greșelile de ortografie tipice care se mențin în scrisul elevilor și de a-i ajuta pe aceștia să-și însușească cunoștințele noi fie în cadrul literaturii, fie în cadrul lecțiilor de limbă străină, precum și de la o cit mai bună cunoaștere a fiecărei clase în parte, profesorul va descoperi care trebuie să fie conținutul acestor lecții.

De asemenea, privind în timp problema conținutului orelor de limbă în școala medie, ne apare firesc ca în clasa a VIII-a și apoi din ce în ce mai puțin în clasele a IX-a și a X-a acestea să se ocupe în primul rînd de îndreptarea greșelilor de exprimare și apoi să facă loc altor probleme de limbă mai pretențioase, dacă este posibil.

O a doua chestiune pe care o ridică lecțiile de limbă în școala medie este aceea a organizării și desfășurării lor.

Există primejdia ca această problemă să capete o rezolvare formală, în sensul ca în toate orelor de limbă să se efectueze analize gramaticale care atacă toate problemele de morfologie și sintaxă oferite de textul discutat, sau dictări care pun, de asemenea, multiple și diverse chestiuni ortografice.

Practicarea unei asemenea formule este ineficientă, mai întîi pentru că dispersarea atenției elevilor asupra prea multor chestiuni de gramatică sau de ortografie nu permite o însușire temeinică și, deci, roadele sînt minime sau chiar inexistente, apoi pentru că lecțiile desfășurate în acest fel sînt monotone, plicticoase, lipsite de factorul interes, atît de important pentru elevi.

Întrucît socotim extrem de importante și de necesare aceste lecții de limbă la clasele mari, propunem mai jos unele sugestii cu privire la conținutul și la desfășurarea lor, pornind de la presupunerea unor situații concrete diferite.

O primă situație — și credem foarte frecventă în multe școli — presupune lipsuri în scrisul elevilor clasei a VIII-a și chiar al celor din clasele a IX-a și a X-a. Aceste lipsuri sînt descoperite de orice profesor după corectarea temelor scrise curente încă de la începutul anului școlar.

Răspunsul asupra cauzelor care determină greșelile de ortografie ale elevilor e, de asemenea, clar pentru profesorul de limba română. Este vorba de insuficiența cunoștințelor fundamentale de gramatică (declinarea substantivului, adjectivului și articolului; declinarea pronumelui personal — formele lui neaccentuate; formarea modurilor și a timpurilor verbale, conjugarea verbelor, mai ales la diateza reflexivă, conjugarea verbelor auxiliare și neregulate etc.).

Dintr-o dată s-a conturat conținutul multora dintre orelor de gramatică, care va îngloba în mod necesar și consecințele ortografice ale fiecărei probleme de morfologie arătate mai sus. La acestea se adaugă probleme de corectitudine a construcției gramaticale (acordul adjectivului cu substantivul, acordul articolului genitival și adjectival, acordul predicatului cu subiectul etc.), precum și acele de structură a propoziției și a frazei pe care se axează și regulile de punctuație.

La chestiunile indicate aici și care pot ocupa majoritatea orelor prevăzute de programa școlară, fiecare clasă și fiecare școală pot aduce

— în funcție de lipsurile elevilor — și alte subiecte de lecții de gramatică.

În continuare se pune problema modului cum ajută lecțiile acestea la îndreptarea greșelilor ortografice, care depind nu numai de factorul-cunoștințe ci și de factorul-deprinderi. Numai prin reamintirea definițiilor gramaticale și a regulilor ortografice nu se realizează prea mult; în această privință sînt necesare exerciții, aplicații cit mai variate și mai eficiente.

Mai trebuie lămurit de la început că, dacă profesorul își propune ca în aceste ore să reia explicarea fenomenelor gramaticale respective, nu va ajunge la rezultatele practice vizate. Este mai bine ca în prealabil să li se indice elevilor capitolele sau capitolele de repetat, apoi, la începutul orei, să se stabilească regulile ortografice pe baza cunoștințelor gramaticale reimprospătate, iar după aceste 5-10 minute să se treacă la exerciții.

Este suficientă dictarea obișnuită ca exercițiu? Credem că nu. Din experiența oricărui profesor de limba română este știut că elevii scriu mai corect la dictare decît în temele efectuate acasă, că la temele de la limba română sînt mai atenți la ortografie decît la cele de la alte discipline și, în fine, în caietul de notițe uită majoritatea regulilor ortografice.

Apoi, dictarea este concepută sub forma unui text încheiat a cărui scriere ia timp mult și care, cu toate eforturile profesorului (de a-l găsi cit mai adecvat temei discutate sau de a-l prelucra în sensul dorit) nu poate cuprinde prea multe exemple din formele urmările.

Materialul lingvistic de dictare la aceste ore poate fi conceput sub forma unor cuvinte, grupe de cuvinte (de obicei luate din ultimele texte literare studiate de elevi ori din limba vorbită), pentru a se mări numărul exemplilor scrise de elevi.

Dictarea se poate complica cu obligația ca elevii să adapteze cuvinte care ridică probleme ortografice la cerințele unui text dictat. Această operație „pe parcurs” pune pe elevi în situația de a găsi ei înșiși formă necesară și de a aplica rapid regula ortografică. De pildă, cu elevii care consideră terminația mai-mult-ca-perfectului drept un pronume reflexiv postpus (adică scriu *gîndi-se*, *aduna-se*), se poate efectua următorul exercițiu: Puneți la mai-mult-ca-perfect verbele aflate la prezent în textul dictat. E suficient ca elevii să scrie numai formele verbale vizate în dictare, pentru a se realiza obiectul urmărit, reducîndu-se totodată considerabil timpul consumat.

După dictare este bine să li se ceară elevilor care au greșeli mai frecvente de ortografie să explice pe bază gramaticală scrierea corectă a formelor respective. De pildă, trebuie scris *mării* în grupul *pe malul mării* pentru că e genitivul singular articulat al substantivului *mare-mări*.

Lecțiile de gramatică axate pe probleme de ortografie sînt urmate, în mod firesc și necesar, de teme date elevilor acasă. Și aceste teme, care vizează întărirea deprinderilor de scriere corectă, presupun o cit mai chibzuită alegere. Un exercițiu util pentru elevi este acela de a urmări și corecta cu creion colorat (eventual cuvîntul găsit greșit să fie scris co-

rectat pe marginea caietului), într-o lucrare anterioară, formele discutate la lecție (de exemplu scrierea corectă a substantivelor masculine articulate la singular și plural și a substantivelor feminine articulate și nearticulate la genitiv-datîv singular). În orice caz, temele date acasă elevilor din clasele VIII-X diferă substanțial de cele pentru clasele V-VII prin cerințele de contribuție masivă a elevilor la efectuarea lor.

Lecțiile care au ca obiectiv lămurirea unor probleme de gramatică impun și ele aceleași cerințe: de a circumscrie preocupările la o singură chestiune importantă și deosebit de interesantă pentru elevi.

Sugestiile de mai sus cu privire la desfășurarea orelor de limbă sînt cu deosebire indicate pentru clasa a VIII-a, unde greșelile de ortografie și lipsurile în cunoștințele gramaticale sînt mai acute. Pe de altă parte procedînd așa prevenim o situație necorespunzătoare mai tîrziu, în clasele a IX-a și a X-a. Așa se și explică acordarea unui număr dublu de ore pentru reluarea problemelor de limbă la clasa a VIII-a.

Pentru anul în curs, situația grea în ceea ce privește scrisul elevilor poate exista și la clasele a IX-a și a X-a.

Să presupunem totuși și o situație fericită la aceste clase, care sperăm că va fi reală în orice caz în anii viitori. În acest caz obiectivele orelor de limbă vor diferi de cele arătate mai sus. În afara observațiilor care se vor face oricum la orelor de discutare a lucrărilor elevilor, lecțiile de limbă vor fi orientate în direcția recapitulării unor teme ample din gramatică (verbul, atributul, coordonarea, subordonarea etc.); în scopul pătrunderii mai adînci a măiestriei artistice cu care un scriitor minuieste mijloacele lingvistice și, în fine, în vederea însușirii de către elevi a unei limbii literare și a unor mijloace de expresie cit mai bogate și nuanțate.

Conținutul acestor ore nu va urma ordinea obișnuită a capitolelor de gramatică, ci va ține seama de posibilitățile oferite de opera scriitorilor studiați. De exemplu, studiul operei lui Creangă ne oferă prilejul unei lecții de gramatică în care elevii sînt puși să repete verbul (locuțiunea verbală, formele de viitor și valorile lor modale, formele inverse de optativ și viitor) și predicatul (exprimat prin locuțiuni verbale, prin interjecții cu valoare verbală etc.).

Din analiza pe text elevii își vor da seama că întrebunțarea acestor forme de limbă operei lui Creangă un caracter oral și popular. Studiul din punct de vedere lingvistic și stilistic al operei marelui povestitor le va da prilejul să-și reamintească chestiuni de gramatică mai dificile și totodată va contribui la înțelegerea mai adîncă a mijloacelor artistice folosite pentru a da vioiciune, plasticitate, realism narațiunii.

În timpul sau după studierea operei lui Eminescu se poate programa o oră de gramatică în care concomitent cu discutarea atributului (iar din morfologie a adjectivului) se va scoate în evidență arta cu care genialul poet a înnoit epitetul în lirica noastră. Analiza pe text va lămurii elevilor mai bine noțiunea de epitet și le va lărgi viziunea asupra valorilor multiple pe care acesta le poate avea.

Studiul operei lui Caragiale ne prilejuiește programarea unei lecții de limbă în care repetarea felurilor propoziției (exclamativă, interogativă, eliptică etc.) se poate împleti cu valorile stilistice pe care acestea le capătă în subiectele și comediile lui Caragiale.

Ținînd seama însă că aceste din urmă sugestii pentru desfășurarea orelor de limbă la clasele a IX-a și a X-a sînt valabile pentru rare cazuri în acest an școlar, ne oprim aici. Totuși nu vedem că la aceste clase, chiar în situația actuală, sînt cu totul nerecomandabile preocupările pentru limba folosită de scriitorii. Oricînd vom aduce pentru analiză sau pentru dictare un text dintr-o operă studiată nu se poate să nu ne oprim asupra unor probleme de istorie a limbii literare și de stilistică; bineînțeles menținîndu-ne la nivelul înțelegerii și al preocupărilor firești ale elevilor.

În concluzie, în vederea unei cit mai bune organizări și a folosirii cit mai eficiente a lecțiilor de limbă la clasele mari este bine ca profesorii să cadă de acord cu privire la importanța următoarelor chestiuni:

În primul rînd, lecțiile de limbă sînt necesare și la aceste clase pentru că ele completează cunoștințele elevilor, cultivă interesul pentru limba poporului și a marilor scriitori care au ridicat-o pe cele mai înalte culmi. Totodată aceste lecții urmăresc perfecționarea deprinderilor elevilor de a se exprima cit mai corect oral și în scris.

În al doilea rînd, lecțiile de limbă la clasele VIII-X impun o foarte atentă și minuțioasă pregătire, pentru că ele nu se pot desfășura în virtutea unei programe prestabilite; ca aceea de teorie sau de istorie a literaturii române, ci conținutul lor este impus de realitatea concretă a fiecărei clase de elevi cu care lucrăm, ca și de nivelul diferit al celor trei clase.

În fine, prin numărul lor redus, aceste lecții cer o varietate de procedee care să înlăture posibilitatea unei activități desfășurate mecanic și prin aceasta să ducă la îndepărtarea interesului elevilor de la problemele de limbă.

Procedînd cit mai organizat și mai creator, profesorii de limba română vor reuși, desigur, să trezească interesul elevilor pentru studiul limbii române; să le sporească atenția pentru întrebunțarea ei corectă și să le crească sentimentul de dragoste și admirație pentru frumusețea și bogăția ei.

C. G. CHIOSA

Doou aspecte din activitatea practică în atelier a elevilor Școlii medii nr. 1 „Gheorghe Bacovia” din Bacău. O lecție de lăcătușerie sub îndrumarea profesorului-maistru și ascuți rea uneltelor la polizor.

Cum ne îngrijim de pregătirea elevilor

Articolul „De ce atâtea note slabe la Școala nr. 139?”, publicat în „Gazeta învățămîntului” nr. 539 din 13.XI.1959, a îndemnat multe colective didactice din școli să analizeze situația elevilor la învățătură, ajutându-le astfel să ia măsuri, să îndrepte încă lucrurile, acolo unde este nevoie, pînă la încheierea trimestrului I.

Consider — și acest lucru vreau să-l arăt de la început — că nu exigența exagerată a profesorilor este cauza notelor slabe și mediocre, ci lipsurile din activitatea instructiv-educativă desfășurată de ei. De asemenea, în calitate de director de școală pot să apreciez că una din cauzele care duc în multe locuri la situații ca cele semnalate în articol este, fără îndoială, și faptul că mulți dintre directori, preocupați de problemele administrative, gospodărești, pierd din vedere principalul: procesul de învățămînt. Lipsa de control și îndrumare din partea conducerii școlii determină lipsa de unitate în muncă a colectivului, necunoașterea problemelor care se ivesc în procesul instructiv-educativ și nerezolvarea lor la timp.

Pornind de la aceste convingeri mi-am propus încă de la începutul anului școlar, să urmăresc cu atenție felul cum muncește fiecare profesor din școala noastră, să cunosc astfel deficiențele care s-ar manifesta și să pot interveni la timp, acolo unde este nevoie, pentru îndreptarea lucrurilor.

Aș vrea să prezint acum cite ceva din constatările făcute și din realizările școlii noastre pe această linie.

Asistînd la lecții, mi-am dat seama de lipsurile în muncă ale unor profesori din colectivul nostru. De exemplu, unii predau materialul nou în cinci minute, alții nu foloseau materialul didactic, nu apelau la cunoștințele elevilor, nu asigurau fixarea noțiunilor predate sau nu explicau tema pentru acasă. La unii am constatat chiar greșeli de conținut în predare.

Pe de altă parte, cadrele didactice care fac parte din comisia metodică au pus în discuția consiliului pedagogic aspectele negative din activitatea acestora constatate cu prilejul interesanțelor la lecții, indicîndu-le totodată metodele cele mai bune de lucru cu elevii. În ședința din luna octombrie a consiliului pedagogic, cu ocazia prezentării referatului „Preintîmpinarea rămîinerii în urmă la învățătură”, s-a discutat mult despre lipsurile constatate la lecții.

Comisiile metodice, lucrînd în strînsă colaborare cu direcția școlii, acordă o grijă deosebită îmbunătățirii predării. Ca urmare a sprijinului dat de comisia de specialitate, de exemplu, lecțiile de limba romînă sînt pregătite acum mai bine, evitîndu-se confuziile științifice, folosîndu-se mai judicios ora de curs, urmărindu-se realizarea scopului lecției pe tot parcursul desfășurării ei. Tovarășa Janina Pop, lucrînd cu elevii din clasa a IV-a, nu antrena întregul colectiv al clasei în timpul orelor, ocupîndu-se numai de elevul pe care-l chemase la tablă. De asemenea, ea nu folosea harta. Primind indicații din partea comisiei metodice, și-a îmbunătățit munca.

Mulți profesori din școala noastră învață din experiența pozitivă a colegilor lor. O asemenea experiență a acumulat, de pildă, tovarășa Ligia Nicolaie, profesoară de matematică, care se preocupă mult de elevii săi. Într-un carnet personal ea își notează lipsurile constatate la elevi în timpul verificării cunoștințelor, avînd grijă ca aceste lipsuri să fie lichidate pe parcursul viitoarelor lecții. În zilele mai puțin aglomerate pentru elevi, ea îi reține pe cei cu rezultate mai slabe la învățătură după ultima oră de clasă, dîndu-le explicații asupra materiei predate și îndrumîndu-i asupra felului cum trebuie să-și pregătească lecțiile. Așa se explică faptul că foarte pușini din elevii ei au obținut pînă acum note mici la matematică. Pe lîngă aceasta, tov. Nicolaie discută mult cu elevii săi, căutînd să le dezvolte voința și dragostea de învățătură. Ca urmare elevii Mihăilescu Ion, Crăciunescu Toma și Băluță Vasile s-au ridicat de la notele 4-5 la 7-8 și și-au îmbunătățit serios purtarea. Este de remarcă aportul organizației de pionieri din școală pentru buna pregătire a

elevilor. Lucrînd în strînsă colaborare cu direcția, cu diriginții și celelalte cadre didactice, instructora de pionieri primește sprijin de la aceștia în folosirea celor mai potrivite căi pentru a veni în sprijinul elevilor rămași în urmă la învățătură. Încă de la începutul anului școlar au fost puși în discuția detașamentului de pionieri elevii care nu-și pregăteau lecțiile. Cei mai buni din clasă au primit sarcina să-i ajute pe cei cu note slabe. Organizația de pionieri urmărește felul cum se pregătesc acasă elevii, cum își întrebuințează timpul liber. Pentru aceasta, cîțiva pionieri fruntași din fiecare clasă au sarcina de a vizita la domiciliu pe școlarii care vin nepregătiți și de a-și face uneori lecțiile împreună cu ei.

Pentru luna decembrie este prevăzută o consfătuire a elevilor în care pionierii fruntași la învățătură le vor împărtăși celor rămași în urmă, metodele cele mai bune de pregătire a lecțiilor și felul cum își impart timpul zilnic. Concluziile acestei consfătuiri, metodele cele mai bune de învățătură vor fi popularizate la gazetele de perete.

Folosînd toate posibilitățile — consiliul pedagogic, comisiile metodice, activitatea diriginților, legătura cu organizația de pionieri din școală etc. — colectivul pedagogic a reușit să reducă simțitor numărul elevilor rămași în urmă la învățătură.

Sîntem de acord ca profesorii să fie exigenți în aprecierea cunoștințelor, dar este de datoria acestora să urmărească pas cu pas dezvoltarea fiecărui dintre elevii lor. Este clar că, acolo unde colectivul școlii se ocupă intens de toate problemele, rezultatele pozitive nu întîrzie să se arate.

GH. DOBRE
directorul Școlii de 7 ani
nr. 131 — București

Deprinderile dobîndite de elevi la lecțiile practice își găsesc, după cum se vede, aplicații și în gospodărie..

Date greșite în manualele de geografie

Dacă pentru elevi manualul constituie, alături de cuvîntul viu al profesorului, principalul izvor de cunoștințe, el este totodată și un auxiliar prețios pentru profesori. Evident că pentru pregătirea lecției profesorul nu se limitează numai la consultarea manualului. El urmărește și presa, revistele, publicațiile de specialitate etc. Oricum însă, pentru profesor manualul rămîne elementul principal cu ajutorul căruia se orientează în procesul instructiv-educativ. De aceea, informația științifică din manual trebuie să fie întotdeauna cit mai exactă, cit mai bine pusă la punct.

În general, manualele noastre răspund acestei cerințe. Din an în an ele sînt editate în condiții mai bune.

Și manualele de geografie a R.P.R. pentru clasa a XI-a li s-au adus în ultimul timp îmbunătățiri. Astfel, din manualul pentru clasa a XI-a au dispărut erori ca aceea referitoare la pasul Tihuța, care într-o ediție anterioară avea pe o pagină 1.227 m. înălțime, iar pe pagina următoare 1.240 m. înălțime. S-au introdus fragmente din literatură beletristică, fragmente care dau o imagine mai reală a transformărilor socialiste din patria noastră.

Manualele de geografie pentru clasele a VII-a și a XI-a mai prezintă însă și unele

scăderi. Este vorba în primul rînd de neconcordanța dintre datele ambelor manuale. Dacă în manualul pentru clasa a VII-a suprafața R.P.R. este indicată ca avînd 237.502 km p., în cel pentru clasa a XI-a este 237.500 km p. La fel stau lucrurile cu suprafața Mării Negre, care într-un manual are 411.540 km p., iar în celălalt 413.500 km p., cu Virful Piatra Craiului care are înălțimea de 2.244 m. și respectiv 2.240 m., cu lungimea Dunării sau cu media anuală a precipitațiilor.

Se știe că o parte din vechile cote și cifre publicate nu corespund realității, ele fiind efectuate în condiții tehnice mai grele, cu aparate mai puțin precise. Dar în țara noastră s-au făcut și se fac noi măsurători, noi ridicări topografice. Ultimele cifre furnizate de departamentele respective ar trebui să fie oglindite și în manuale. Or, faptul că uneori apar în manuale două date diferite pentru înălțimea aceluiași munte, pentru lungimea aceluiași fluviu etc., derutează chiar și pe profesor, care nu poate ști pe care trebuie să o considere adevărată.

Confuzii se ivesc și în urma altor inadverențe. De exemplu, se afirmă că, Carpații Meridionali „sînt formați în cea mai mare parte din sisturi cristaline și roci

dure” (manualul pentru clasa a XI-a., pag. 41). Rezultă că sisturile cristaline sînt roci de slabă rezistență. În același manual (pag. 75-76) se arată că „numai pe latura estică, de sub munții vulcanici, caracteristicile subcarpatice sînt mai clare. Iată de ce nu se poate considera că o adevărată zonă subcarpatică”. Se consideră deci că depresiunea Făgărașului, a Sibiului, a Secașului nu sînt subcarpatice. Dar în manualul pentru clasa a VII-a (pag. 32-34) depresiunile Făgărașului și Sibiului sînt înfățișate ca fiind subcarpatice. Depresiunea Tg. Jiu este considerată intracolinară în manualul pentru clasa a XI-a (pag. 37) și subcarpatică în manualul pentru clasa a VII-a (pag. 52). De altfel și în manualul pentru clasa a XI-a (pag. 120) se revine asupra caracterului depresiunii, aceasta fiind considerată subcarpatică, însă nu ca o rectificare.

În manualul pentru clasa a XI-a (pag. 121) se scrie că Argeșul, „lîngă Pitești, primește un grup de afluenți: pe Vîlsan și Riul Doamnei, unit cu Riul Tîrgului, precum și pe Argeșel”. Reiese deci că Argeșul s-ar vărsa direct în Argeș, nu în Riul Doamnei.

În manualul pentru clasa a XI-a dealurile sînt împărțite în două categorii — dealuri subcarpatice și dealuri de podiș, așa cum și este corect. În unele manuale de clasa a VII-a (pag. 49-50) apar însă trei categorii de dealuri: de încrețire sau subcarpatice, de eroziune și de podiș.

În legătură cu altitudinea cîmpiei Dunării, în manualul pentru clasa a XI-a se arată că „la Vest de Olt și în apropiere de Pitești prezintă înălțimile cele mai mari (între 200—300 m.)”, în timp ce în manualul pentru clasa a VII-a se afirmă: „Cîmpia Olteniei este cea mai înaltă din toată Cîmpia Dunării (peste 150 m. altitudine)”.

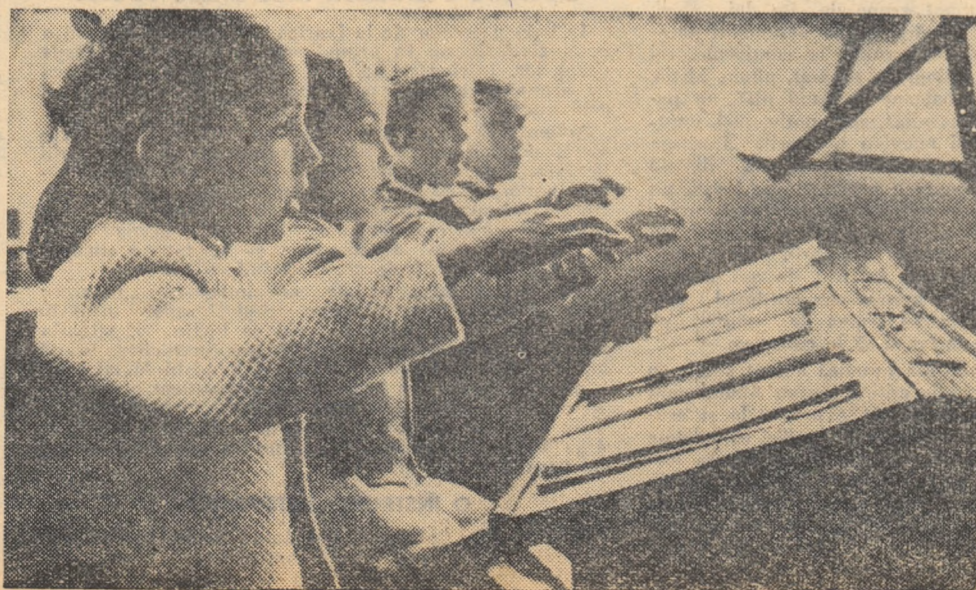
În manualul pentru clasa a VII-a se dă o definiție greșită a climei, afirmîndu-se că aceasta este „totalitatea fenomenelor atmosferice — temperatură, vînturi, precipitații atmosferice”. După cum se vede, se confundă definiția climei cu definiția vremii, neluîndu-se în considerare starea mijlocie.

Nepotriviri se ivesc și între text și schiță. Astfel, în manualul pentru clasa a XI-a (pag. 82) stă scris: „Platforma Cîndești, între Argeș și Dimbovița”. Pe hartă, după noua împărțire a Podișului Getic, platforma Cîndești este limitată de Argeș, Argeșel și Dimbovița, Curcubeta are în text 1848 m., iar pe schiță 1849 (manualul pentru clasa a VII-a).

Este necesar ca în viitoarele ediții să se înlătore toate aceste inadverențe, să se asigure cea mai mare exactitate tuturor datelor comunicate.

I. ZAHARESCU
profesor la Școala medie din
Curtea de Argeș

DIN LUCRARILE EXPUSE LA CEL DE AL II-LEA SALON INTERNAȚIONAL DE ARTA FOTOGRAFICĂ

AL. MENDREA (R. P. Romînă): Do-re-mi-fa

Invățămint profesional și tehnic

PREGĂTIREA CADRELOR PENTRU INDUSTRIA CHIMICĂ

PREDAREA DIFERENȚIATĂ A LECȚIILOR

Lucrări practice în laboratorul Grupului școlar de petrol-chimie din București: separarea cationilor din grupa I-a.

Opriniță de la o întrebare a redactorului, discuția îi antrenase pe toți cei care se aflau în biroul directorului Grupului școlar de petrol-chimie din Tirnăveni. Erau adunați aici câțiva profesori de specialitate ai grupului școlar, în majoritate ingineri cu funcția de bază în întreprindere, dar care se preocupă îndeaproape de probleme didactice. Se discuta despre structura lecției, despre diferențierea în predare nu numai în funcție de vîrstă și de pregătirea anterioară a elevilor, ci și în funcție de specificul cunoștințelor transmise. Bineînțeles, această interesantă dezbateră a trecut — de pe tîrîm mai mult teoretică la care începuse — la exemple concrete din experiența didactică a fiecărui din cei care erau de față.

„În special la școala tehnică de maștri — a spus unul dintre profesori — asigurarea unei predări diferențiate, care să țină seama de toate împrejurările concrete ale lecției, este deosebit de importantă și dificilă. Căci viitorilor maștri nu trebuie să le formăm numai cunoștințe și deprinderi pentru activitatea lor în producție, ci în același timp să-i formăm în așa fel încît să îndrume rîndul lor pe alții în muncă”. „Colegul nostru Albu, care predă chimia analitică, reușește să rezolve bine această problemă”.

Oobișnuită curiozitate profesională a redactorului l-a determinat de îndată să ceară amănunte. Iată ce a aflat de la directorul de studii al grupului școlar :

„Cursul predat de tov. Vasile Albu se referă la o disciplină de specialitate cu o deosebită importanță în tehnologia industrială din sectorul chimic. Acest curs îi înarmează pe viitorii maștri cu cunoștințe și deprinderi de efectuare a analizei cantitative a materiilor prime și de urmărire a proceselor tehnologice în fazele lor succesive, în așa fel încît produsele finite să corespundă în cea mai mare măsură scopului cărui îi sunt destinate. Prima parte a obiectului, a cărei predare începe în anul II de studii al școlii tehnice de maștri, privește unele cunoștințe care au fost însușite în prealabil de elevii la lecțiile de chimie generală și tehnologică. De aceea, lecțiile care se referă la aceste cunoștințe nu sînt propriu-zis lecții de transmitere a unor cunoștințe noi, ci au mai mult caracterul unei discuții largi cu elevii, care să le amintească și adăucască ceea ce au învățat înainte.

Înțelegînd acest lucru, tovarășul Albu și-a pregătit cu atenție întrebările pe baza cărora urma să desfășoare discuțiile cu elevii. Am asistat la o asemenea lecție legată de tema „Separarea cationilor din grupa I-a”. Ținînd seama de cunoștințele însușite anterior de elevii la lecțiile de chimie generală și tehnologică, tov. Albu și-a pregătit un plan de întrebări care să se refere la generala la particulara și la o întrebare

respectivă : „Care sînt reacțiile comune de identificare cu HCl pentru toți cationii din grupa I-a ?” Elevii au răspuns corect că toți cationii din grupa I-a se combină cu HCl, dînd cloruri foarte greu solubile, de culoare albă. Următoarele întrebări au urmărit să-i conducă pe elevi către înțelegerea faptului că pe această reacție se bazează scoaterea cationilor Ag, Pb și Hg dintr-o soluție necunoscută în care pot să mai fie și alți cationi. Cerîndu-le elevilor să și reamintească proprietatea clorurii de plumb de a se dizolva în apă fierbinte, profesorul a scos în evidență posibilitatea de a se separa pe baza acestei proprietăți plumbul de ceilalți doi cationi. Viitorii maștri au arătat apoi că în același fel se procedează pentru Ag, folosindu-se proprietatea ClAg de a se dizolva în amoniac prin formarea unui complex solubil, rămînînd pe hîrtie de filtru ca precipitat clorura mercurică.

Verificînd temeinic cunoștințelor elevilor, profesorul Vasile Albu a avut în același timp în vedere faptul că ei și-au însușit cunoștințele în lecții diferite și că este deci necesară încheierea lor unitară într-o formă nouă, subordinată scopului cu care vor fi folosite la controlul fabricării produselor. De aceea, pe măsură ce prin răspunsurile la întrebările puse elevilor se concretizau cunoștințele lecției, profesorul a notat pe tablă schema operațiilor de separare, menționînd totodată că, pentru o recunoaștere mai precisă a fiecărui cation în parte, este necesar să se efectueze reacțiile de identificare.

Fixarea cunoștințelor în cadrul noilor legături formate a avut un caracter practic. Anume, s-au efectuat operații de separare a cationilor Ag, Pb și Hg. În acest scop profesorul a format grupe de câte doi elevi, dînd fiecărei grupe materialul necesar (soluții, probe ce conțineau cei trei cationi de separat, plînie, hîrtie, două baloane cu fund plat, un pahar Berzelius, sită, stativ, inel, eprubete și reactivi necesari). Întreaga lucrare s-a desfășurat sub direcția îndrumare a profesorului. Acesta nu a intervenit însă decît atunci cînd a observat la unii elevi nesiguranță în efectuarea separării, iar intervențiile lui au fost de așa natură, încît au permis elevilor înșiși să-și dea singuri seama de erorile pe care le fac și să le corecteze.

Aplicația practică a luat sfîrșit cu o discuție critică asupra felului cum s-au desfășurat experiențele și asupra buletinelor de analiză completate de fiecare grupă. În încheierea lecției profesorul a subliniat importanța practică a cunoștințelor despre separarea cationilor din grupa I-a, arătînd că în patria noastră, care dispune de bogate și variate zăcăminte de argint, plumb și mercur, recunoașterea acestor metale prin reacțiile de identificare și separarea

stătuie o problemă de mare importanță pentru activitatea fiecărui tehnician chimist.

Dar profesorul Albu știe să organizeze cu multă pricepere și lecțiile de transmitere a cunoștințelor noi. L-am văzut predînd și o astfel de lecție, care avea ca temă „Echivalentul chimic și soluțiile normale” și se adresa elevilor din anul III. De astă dată, singurele cunoștințe însușite înainte de elevii-maștri erau cele referitoare la legea proporțiilor definite. După ce a verificat aceste cunoștințe, profesorul le-a spus că

o consecință importantă a legii proporțiilor definite este combinarea elementelor chimice cu hidrogenul și oxigenul, evidențiînd că acea cantitate dintr-un element exprimată în grame care se combină cu un gram de hidrogen sau cu 8 grame de oxigen poartă denumirea de echivalent chimic. El le-a explicat apoi, folosînd metoda expunerii, cum se calculează echivalentul chimic pentru substanțele neutralizante și oxidoreductoare, precum și importanța acestuia pentru exprimarea concentrațiilor în soluțiile utilizate la analiza volumetrică.

În cadrul lecției au fost de asemenea explicate noțiunile de soluție normală și titru — miliechivalent, milival. Definiind substanțele etalon — titrimetrice — substanțe chimice stabile și foarte pure, profesorul a insistat asupra faptului că, spre deosebire de trecut, cînd țara noastră era nevoită să importe aproape toate aceste substanțe, astăzi ele sînt produse de industria noastră chimică în cantități care ne permit și exportul lor.

„Este necesară o precizare — interveni unul dintre profesorii prezenți, care știa și el cum s-a desfășurat lecția profesorului Albu despre echivalentul chimic și soluțiile normale. O caracteristică a acestei lecții — a subliniat el — constă în faptul că predarea noțiunilor nu este urmată imediat de aplicații practice. Aplicațiile se efectuează de abia la studiul determinărilor cantitativ-volumetrică (acidimetrie, alcalimetrie, manganometrie și iodometrie). De aceea, colegul nostru a acordat o atenție deosebită fixării cunoștințelor, în așa fel încît acestea să poată fi valorificate practic mai tîrziu, în cele mai bune condiții. Însușirea fiecărei noi noțiuni a fost verificată chiar în cursul expunerii lecției, iar fixarea tuturor noțiunilor s-a făcut cu ajutorul unui interesant tablou sinoptic, în care erau stabilite ordinea noțiunilor și legăturile între ele. O a doua fixare a cunoștințelor a avut loc prin cîteva exerciții aplicative rezolvate de elevi în clasă, după care, în încheiere, profesorul a dat două probleme de rezolvat pentru lecția următoare.”

„Cu aceeași grijă cu care își pregătește lecțiile teoretice — își reluă expunerea directorul adjuncți — se preocupă tovarășul Albu și de organizarea activităților practice. Iată, cum a desfășurat el o lecție practică cu elevii anului III la Uzina de acid sulfuric din orașul nostru. Lecția avea ca obiectiv determinarea bioxidului de sulf în gazele sulfuroase. Din vreme profesorul a luat legătura cu șeful secției respective din uzină pentru ca acesta să desemneze unul din laboranții de tură care să ia parte ca auxiliar la aplicațiile practice. De asemenea, el a reamintit în prealabil elevilor metodele de lucru și normele de tehnica securității și protecția muncii de care trebuiau să țină seama în tot timpul lucrărilor. Acest scurt instructaj a constituit singura parte expozitivă a lecției. Celelalte intervenții ale profesorului au apărut derivate din concluzii logice ale lucrărilor practice. Lucrările au pornit de la recoltarea probelor de gaze, cu care ocazie profesorul a verificat și cunoștințele elevilor cu privire la luarea probelor de gaze. În laboratorul uzinei, profesorul, secondat de laborant, a titrat întii la proba luată de el excesul de iod cu tiosulfat în prezența amidonului. Elevii au repetat aceleași operații la probele recoltate de ei.

În cadrul discuției finale, după efectuarea tuturor experiențelor, profesorul a arătat că, pe lîngă această metodă de determinare a bioxidului de sulf, astăzi se folosesc tot mai mult în acest scop aparatele automate și a exemplificat concret modul de funcționare a unui asemenea aparat, instalat de curînd la Uzina de acid sulfuric din Tirnăveni.

V-am dat doar cîteva exemple privind felul cum își diferențiază lecțiile unul dintre profesorii școlii noastre, ținînd seama de specificul cunoștințelor și deprinderilor pe care le predă. În acest fel el determină o participare activă a tuturor elevilor la lecție, le dezvoltă gândirea creatoare și îi ajută să privească procesele de producție nu numai cu ochii unor executanți specializați, ci cu ochii unor viitori conducători de sector care știu să interpreteze rezultatele probelor și să le folosească la îmbunătățirea procesului tehnologic și a producției”.

Aceste concluzii ale directorului adjuncți al grupului școlar au fost aprobate de toți participanții la discuție.

AL. C.

Schimbul ucenicilor

■ INIȚIATIVA COLECTIVULUI ȘCOLII PROFESIONALE PENTRU INDUSTRIA LEMNULUI DIN PIATRA NEAMȚ ■ ÎNTRECEREA ÎN PRODUCȚIE ÎNTRE BRIGAZILE DE UCENICI DE LA FABRICA „ȘCINTEIA” ■ 4000 METRI CUBI DE CHERESTEA PRODUSI ÎNTR-UN TRIMESTRU.

Nu de mult redacția noastră a primit o scrisoare din partea unui corespondent de la Școala profesională de prelucrare a lemnului din Piatra Neamț. Scrisoarea relatează că, la cererea conducerii și a comitetului U.T.M. al școlii, direcția fabricii „Șcinteia” din Piatra Neamț a luat hotărîrea de a organiza la hala de gateră un schimb format numai din ucenici. Știrea a apărut în paginile gazetei.

Inițiativa nu s-a pîrut deosebit de interesantă, cîtă vreme mai mult cu cît presupunea o foarte bună pregătire a ucenicilor. Într-adevăr, pentru a organiza într-o secție un schimb format numai din ucenici este necesar ca acesta să fie capabil să realizeze în întregime planul de producție, cu fiecare din tinerii care alcătuiesc schimbul să cunoască temeinic utilajul din fabrică și funcționarea lui, să stăpînească cele mai înalte metode de prelucrare, să cunoască în întregime și să aplice cu strictețe regulile de securitate a muncii. Am vrut să știm cum a reușit colectivul Școlii profesionale de prelucrare a lemnului din Piatra Neamț să realizeze condițiile pentru înfăptuirea inițiativei sale, ținînd seama mai ales de faptul că pregătirea ucenicilor se realizează în această școală doar în doi ani de învățămînt.

BRIGAZILE UCENICILOR INDEPLINESC PLANUL

În hala gaterelor de la fabrica „Șcinteia” a început o nouă zi de lucru. În primul schimb lucrează brigăzile ucenicilor. Întrînd în hală, maestrul Constantin Cazacu își aruncă privirea asupra mașinilor și cercetează cu ochi pricepuți munca fiecărui ucenic în parte.

Apleoși în fața mașinilor, manevrîndu-le cu iscusință, ucenicii privesc atenți la butucii care, în dîntii fierăstrașului, se transformă în cîteva secunde în bucăți uniforme de chereștea. Rumezușul țîșnește neîntrerupt de sub circular și cade apoi lîngă mașini. Pe lîngă fiecare ucenic-mașinist, alți doi-trei ucenici prind cu înțeleasă plăcere de chereștea și le așează simetric una peste alta. Stivele cresc vîndu cu ochii.

Maistrul Cazacu prinde să zîmbească : „muncesc bine băieții”. Trece printre rînduri, apoi intră în birou. Zărește pe masă o foaie de hîrtie. E situația întrecerii între cele două brigăzi ale ucenicilor, lăsată aici de către pontator. O citește „Utemiștii Mihai Luoa și Ioan Hanganu din brigada I-a au realizat o depășire în medie cu 2%... Ion Panțaru, Alexandru Strîmbu și Ioan Șoimaru din brigada a II-a — depășire medie de 4%. Ambele brigăzi au îndeplinit în întregime planul de producție”.

O INSTRUIRE SISTEMATICĂ

Tov. Vasile Calistru, directorul Școlii profesionale de prelucrare a lemnului din Piatra Neamț, ne arată că ucenicii anului II (ultimul an de studii) au ajuns în stadiul de a lucra independent la mașini încă de la începutul trimestrului I. Aceasta s-a putut realiza în urma muncii temeinice desfășurate cu ei în trecut. Pre-

predarea materialului didactic au asigurat înarmarea ucenicilor cu bogate cunoștințe — începînd cu istoricul industrializării lemnului și sfîrșind cu cele mai înaintate metode de debitare a bustenilor și prelucrare a cherestelei. Noțiunile teoretice căpătate de ucenici în primele trei zile ale unei săptămîni au fost aplicate regulat de aceștia, în următoarele zile ale săptămîinii, în cadrul instruirii practice în producție. Din trimestrul III al anului I ucenicii au trecut să lucreze pe lîngă muncitorii din fabrică, fiind totodată sub direcția supravegheată a maștrilor-instrucători care le dădeau îndrumările necesare și îi corectau ori de cîte ori era nevoie.

Luna de practică concentrată — practica de vară — a prilejuit un examen dificil, așteptat cu emoție alături de profesori cîți și de ucenici. Vor reuși ucenicii cu numai după un an de școlarizare să se încadreze în producția generală a fabricii? Cîrînd s-a aflat răspunsul? Ucenicii au reușit. Munca entuziasată a cadrelor didactice, colaborarea rodnică dintre conducerea școlii și cea a întreprinderii precum și rolul activ, mobilizator pe care l-a avut tot timpul organizația U.T.M. în antrenarea, în cadrul întrecerilor socialiste, a brigăzilor de ucenici și în înființarea unui post utemist de control au constituit factorii de bază pentru asigurarea succesului în acest dificil examen. Organizații în brigăzi utemiste sub conducerea maștrilor din producție, ucenicii au trecut în perioada practicii de vară prin rotație, în toate fazele de lucru.

În timpul practicii de vară colectivul școlii, ca și conducerea fabricii „Șcinteia” și-au putut da seama că munca desfășurată în primul an de studii a dat roade, că ucenicii pot lucra independent la mașini. De aceea, încă de la începutul acestui an școlar s-a hotărît ca un număr de 150 de ucenici din anul II să lucreze independent la circulare și pendule, iar la secția gateră să se organizeze un schimb format din ucenici.

Schimbul de lucru al ucenicilor a fost alcătuit din două echipe, astfel ca să se asigure continuitatea procesului de producție și în același timp să nu se depășească orele de practică zilnică fixate pentru ucenici.

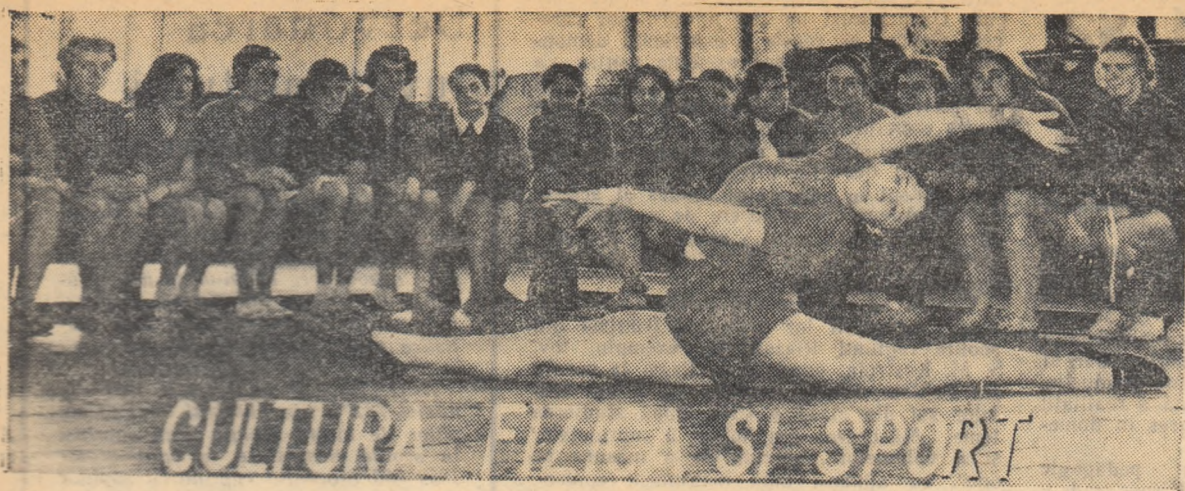
CE ARATA GRAFICUL

De la organizarea schimbului ucenicilor au trecut mai puțin de trei luni. De atunci, liniile roșii de pe graficele celor două brigăzi din secția gateră urcă mereu. În mai puțin de trei luni, schimbul ucenicilor a realizat peste 4000 metri cubi de chereștea, depășind cu 10% planul.

Succesul acesta — rod al strădaniei colective a școlii și întreprinderii — dovedește cu prisosință că încadrarea ucenicilor în procesul general de producție le asigură o pregătire temeinică. Inițiativa Școlii profesionale de prelucrare a lemnului din Piatra Neamț a făcut totodată să crească încrederea ucenicilor în forțele lor și le-a dat un puternic impuls la învățatură.

Această inițiativă merită să fie studiată cu atenție și aplicată de cît mai multe școli profesionale din întreaga țară.

MOSCU

Onoarea sportivă a școlii

Caracteristică sportului școlar îi este întrecerea și corolarul ei, dragostea pentru școala pe care o reprezintă, pentru culorile pe care le apără tinăru sportiv în întrecere, pentru patria sa. În desfășurarea edițiilor trecute ale campionatelor școlare s-a creat o tradiție sportivă, s-a făcut tot mai mult simțită tendința de a apăra, de a consolida, de a promova onoarea sportivă a școlii. Într-adevăr, școlile se mândresc astăzi nu numai cu elevi cu note maxime la toate materiile, ci și cu echipele care le reprezintă în diversele competiții sportive, cu evoluția plină de grație a gimnastilor lor, cu rapiditatea alergătorilor lor sau cu detenta săritorilor lor. Aproape că nu există școală în care să nu fie cite un colț sportiv, mărturie a eforturilor de pe

stadioane, Cupe, plachete, medalii vorbesc, prin numărul și importanța lor, despre condițiile asigurate practicării diferitelor ramuri de sport în școli.

Desigur, trofeele cucerite la campionatele republicane școlare sînt pe primul plan. „Mica olimpiadă școlară”, cum este denumită pe drept cuvînt polisportiva întrecere a elevilor și elevelor din țara noastră, a scoș la iveală, an de an, zeci și zeci de talente. Dar nu în detrimentul învățării. Aurel Stamatescu, revelat anul acesta drept cea mai autentică speranță a sprintului, este și un elev frunța care imbină armonios pregătirea intelectuală cu cea fizică. Exemple ar putea fi date, aci, în continuare, nenumărate.

De curînd s-a dat startul în cea de a XI-a ediție a campionatelor

republicane școlare. În sălile de sport (deocămdata) și pe stadioane (cînd timpul va permite), vor avea din nou loc întreceri pline de însuflețire. Datoria profesorilor-antrenori este de a-și pune la contribuție întreaga lor capacitate, de a se strădui în mod deosebit pentru pregtătirea sportivilor de care răspund și pentru educarea lor în spiritul sportivității. Victoriile nu contează în sine. Felul cum sînt raportate, disciplina de pe teren, coeziunea dintre echipieri — iată tot atâtea probleme care trebuie să-i preocupe pe profesori.

Un vechi dicton sportiv afirmă: „Mai bine un învîns glorios, decît un învingător fără strălucire”. Trebuie să fie o mîndrie pentru un profesor de educație fizică dacă se spune: — Joacă cei de la școala X1 Meciu! asta nu trebuie scapat!

Onoarea sportivă a școlii este mai mult decît o simplă formulă. Este mărturia priceperii profesului, a calității elevilor, dar mai presus de toate o dovadă a justei înțelegeri a rostului activității sportive în viața școlii.

MARIN ZORESCU

In atenția învățătorilor, profesorilor și educatoarelor

La 1 noiembrie a.c., a început în întreaga țară acțiunea de primire a abonamentelor la „G.ZETA INVĂȚĂMINTULUI” pe anul 1960.

Abonamentele se primesc de către difuzorii voluntari din unitățile școlare, factoriilor poștali și oficiile P.T.T.R. Costul unui abonament este de 3,25 lei pe 3 luni, 6,50 lei pe 6 luni și 12,50 lei pe 12 luni.

Preocupări multilaterale

Discutam mai deunăzi cu un profesor pensionar. Pe vremuri linuse unele conferințe în orașe mai mici, dar avusesse întotdeauna foarte puțini auditorii. Se mira de aflutul de astăzi al oamenilor muncii la conferințele organizate de S.R.S.C. și de prezența la aceste conferințe a unui mare număr de cadre didactice. Pe vremea sa întilnea prin crățelele de provincie foști colegi de școală, mai singurii care veneau la conferințele lui — și a ceea ce doar spre a-l vedea și a-l învîta apoi la un joc de cărți încadrat de glume iefine. Cu acest prilej a cunoscut viața seacă și stupidă a multor intelectuali din acea vreme. A văzut că unii n-aveau în casa lor nici o carte, iar alții, deși odinioară eminenți la învățătură, nu mai cumpăraseră vreun volum din momentul absolvirii școlii. Nu mai citeau nici măcar ziarele. O inerie totală se întinsese, ca pecinginea, peste existența lor.

Cu gîndul la acest fenomen din apusele, dar nu prea îndepărtate vremuri, m-am întors spre realitățile noastre de azi. Am simțit cu mîndrie energia clocotitoare care a scuturat inerția ignoranței din cugețele a sute și mii de oameni. S-au schimbat prea multe spre a le putea cuprinde într-un articol pe toate. Voi arăta doar ce preocupări largi, bogate au educatoarele, învățătorii și profesorii noștri de astăzi.

În cele mai izolate sate de munte ale regiunii am găsit biblioteci frumoase la învățători și profesori, tineri. Nu există cenacul literar în vreo localitate la care să nu participe și pedagogii. La Medias — Horia Lupu, la Sibiu — Maria Boca, în Sighișoara — Tului Racoș, în Orașul Stalin — Harieta Cocea; iată numai cîtiva iubitori sau creatori de poezie din rândurile cadrelor didactice. În lecțiile lor le transmit elevilor dragostea de frumusețe și avîntul ideilor mărețe ale creațiilor literare.

Mulți pedagogi sînt cuprinși în școlile populare de artă, cultivînd muzica, pictura, arta dramatică. Aceste preocupări le oferă o satisfacție deplină, le îmbogățesc și le nuanțează personalitatea.

Cui vrea să vadă Hidrocentrala Sadu 5, îi recomandăm să se operească și la școala din comuna Fundul Riului, unde va întilni pe modesta învățătoare Silvia Tirnoveanu. Șoțul său conduce uzina electrică, iar dinsă școala din sat. Școala și uzina sînt proiectate pe neasemuit de frumosul peisaj al Văii Sadului. Pe amîndouă învățătoarea le-a pictat în timpul său li-

ber. Iar tinăra și talentata învățătoare E. Voinescu din Crăiești, raionul Tîrnăveni, poate să deschidă o expoziție proprie cu copiii ei în ulei realizate după mării maestri. Multe cadre didactice din Sibiu, Orașul Stalin și alte localități participă activ la munca societăților științifice de filologie, istorie, științe naturale etc. Învățătorul sibian Ion Aldescu se ocupă, spre exemplu, cu valorificarea folclorului. Profesorul de naturale Ion Crisnic din orașul Victoria a organizat, împreună cu elevii lui, un muzeu școlar care cuprinde peste 80 de piese — păsări și animale împaiate.

Amatorii de filatelie au putut vedea, cu ocazia centenarului timbrului românesc, două minunate expoziții filatelice școlare, una la Școala medie nr. 4 din Orașul Stalin, organizată de profesorul Richard Boer, și alta la Școala medie nr. 4 din Sibiu, organizată de profesorul Rolf Weihrauh. Profesorul Weihrauh este în plus și entomolog. I-am admirat colecțiile de insecte clasate științific în nenumărate sertărase suprapuse.

Un alt sibian, profesorul Klemm Wener, își petrece vacanțele în Delta Dunării și studiază fauna regiunii respective, făcînd comunicări în reviste și corespondînd cu oameni de știință de peste hotare în problema zonelor de emigrare a diferitelor păsări din Delta.

Învățătoarea Eroida Moise din satul Hamba, raionul Sibiu, execută fotografii artistice și le mărește pe cele mai reușite.

Mulți pedagogi au creat laboratoare școlare și le îmbogățesc mereu, petrecîndu-și timpul liber printre eprubete și tratate științifice. Alții, ca toți, Pavel Feher din Orașul Stalin, conduc cercuri de elevi cu faimă în toată țara cum este cercul tinerilor radio-amatori de la Școala medie nr. 4. Mii și mii de cadre didactice lucrează la bibliotecile sătești sau la cele volante, la stațiile de radioficare, în căminele culturale unde conduc coruri, regizează piese de teatru sau organizează alte activități care vădesc avîntul cultural al maselor.

Cred că ar fi bine să se organizeze pe plan local expoziții și alte manifestări care să facă cunoscute roadele preocupărilor atât de bogate și de variate ale dascălilor. Aceasta, pe lingă că i-ar stimula pe creatori, ar generaliza experiența lor și ar face-o să rodească și la alții.

Prof. SILVESTRU PATIȚA
Orașul Stalin

Un nepoftit în munca de educație

Sînt mai bine de doi ani de zile de cînd grațiile de copii din Capitală primeau în mod regulat vizita unui personaj devenit arhicunoscut. Cine era acest personaj, cum s-a născut marea lui interes pentru grădinițele de copii și pentru activitatea „instructiv-educativă” nu putea să spună însă nimeni. Era cunoscut sub numele de „Scamatorul”.

În realitate, nu este vorba de vreun personaj legendar, ci de un individ pe nume Valerian Duhovnicu, rămășiță a vremurilor cînd trîndăvia, necinstea, șarlatania erau ridicate la rangul de „virtute”. Om fără o anumite ocupație, care a încercat de toate, fără a se lega de ceva, care a fost cînd student sau funcționar, cînd antrenor de fotbal sau artist de circ, dar căruia orice muncă i se părea prea grea pentru a-și câștiga în mod cinstit existența, Valerian Duhovnicu și-a descoperit, după matură chibzuită, nebănuite calități de „pedagog”.

Împrumînd cîteva expresii din limbajul educatoarelor și posedînd oarecare abilități de prestidigitator, Valerian Duhovnicu și-a încropit la iuteală un așa-zis „program distractiv” lipsit de orice valoare educativă, alegîndu-și drept cîmp de activitate grădinițele de copii.

Recomandîndu-se ca venînd din partea ministerului sau a secției de învățămînt, fără a poseda vreo autorizație în acest sens, dar posedînd în schimb mult tupeu și îndrăzneală, insistînd și intimidînd, acest „mare artist și pedagog” reusea să-și ofere sau mai bine zis să-și impună serviciile, pentru a „distra” și „educa” totodată pe cei mici cu ajutorul faimoaselor sale „numere de atracție”. Așa se face că Valerian Duhovnicu apărea pe rînd în aproape toate grădinițele de copii prezentîndu-și programul său „distractiv-educativ”.

Cît de „valoroase” sînt numerele acestui program se poate deduce din cele ce urmează:

- Copii, li se adresa „scamatorul”, voi aveți nevoie de bani?
- Da, da, răspundeau copiii.
- Dar ce faceți cu ei?
- Ne cumpărăm bomboane, jucării etc. etc.
- Ei, ureți voi să vă învîț cum se pot câștiga bani fără să muncăți? (Așa cum îi câștiga și el).

Sigur că micuții nu vedeau în aceasta decît mijlocul de a-și satisface imediat o dorință și că se arătau foarte bucușoși.

În timp ce copiii se prefăceau că aruncă bani în gălețușa din mîna „scamatorului”, printr-un truc ieftin acesta făcea să cadă cu adevărat o monedă după alta.

Este clar că oricum ar fi încercat pe urmă „ilustrul pedagog” să întoarcă lucrurile, impresia copiilor că există și metode de a câștiga bani fără muncă nu mai putea fi ștearsă cu ușurință. Iată dar cît de dăunător era efectul „educativ” al scamatoriilor lui.

Și mai poate fi vreo îndoială asupra valorii educative a numărului în care „scamatorul”, prefăcîndu-se că încearcă să facă să dispară o monedă din palma cuiwa, face să-i dispară ceasul de la mîna? Comentariile sînt de prisos.

Firește că Valerian Duhovnicu nu-și punea în valoare talentele pe gratis, numai de dragul „educării” copiilor. Nu pretindea însă decît „modesta” sumă de un leu de la fiecare copil. O nimica toată, în medie cite 50—60 de lei din fiecare grădiniță pentru o jumătate de ceas. Bineînțeles că asta se întimpla la cite 2—3 grădinițe pe zi. Iată, deci, ce sursă bogată și sigură de venituri.

Dar după cum ulciorul nu merge de multe ori la apă, găsîndu-se și oameni mai puțin naivi și gură-cască, într-o bună zi a fost demascată întreaga șarlatanie a lui Valerian Duhovnicu, punîndu-se capăt activității sale „distractiv-educative”.

Pe bună dreptate se pune însă întrebarea: cum a fost posibil ca acest fals pedagog și artist să practice nestinjenii, alina timp, dăunătoarele-i metode „educative” și să-și asigure un asemenea mijloc necinstit de venituri?

Răspunsul nu e greu de găsit. Profitînd de lipsa de vigilență a inspectorului pentru învățămîntul preșcolar de la secția de învățămînt a Capitalei, care în urmă cu doi ani i-a dat incuviințarea verbală (?) să-și prezinte programul în grădinițele de copii, fără să controleze în ce constă acest program, precum și de naivitatea și atitudinea de gură cască a unor directoare și educatoare din învățămîntul preșcolar, care s-au lăsat jurate de aspectul distractiv al programului fără să analizeze cît de cît valoarea sa educativă și fără să-i ceară celui în cauză autorizația necesară, Valerian Duhovnicu și-a putut desfășura alina timp activitatea sa dăunătoare educației copiilor.

Vigilența în materie de educație este o cerință esențială pentru fiecare pedagog. De aceea nu pot fi admise nici un fel de concesii față de influențele străine educației comuniste.

În școlile și instituțiile noastre de educație nu poate și nu trebuie să fie loc pentru impostori și șarlani, pentru metodele pseudo-educative împrumutate din arsenalul educației burgheze.

M. COSTIN

CARNET CULTURAL

Matineele pentru școlari

Pentru sprijinirea acțiunii de culturalizare a tineretului prin film întreprinderea cinematografică a orașului București a organizat începînd din luna noiembrie matinee speciale pentru copii și tineret. Faptul că la cele 10 cinematografe unde în fiecare duminică dimineață au loc matineele pentru școlari s-au înregistrat în prima zi 2868 de spectatori, apoi progresiv 3800, 4105 și așa mai departe, dovedește interesul manifestat de elevi, de cadrele didactice și de părinți față de acest mijloc important de educare.

În orele educative, în adunările tematice, se discută pe marginea filmelor care contribuie la educarea patriotică și internaționalistă a elevilor. Vizionarea în comun a filmelor ajută la închegarea colectivelor de elevi și permite organizarea interesantă și utilă a timpului liber de duminică dimineață. Succesul obținut de spectacolele destinate elevilor readuce în actualitate un vechi desiderat: crearea unui cinematograful pentru tineretul școlar. Utilitatea lui n-are de ce să

mai fie demonstrată. Întreprinderea cinematografică a orașului București a promis că mai multe ori că va transforma „Cinematograful tineretului” într-un cinematograful care să-și merite cu adevărat numele. Promisiunea întîrzie însă să devină realitate.

Ar fi bine venită extinderea matineelor în întreaga țară. Nu ar fi rău dacă secțiile de învățămînt și cultura ar lua legătura cu întreprinderile cinematografice regionale în vederea programării unor astfel de matinee și a permanentizării lor acolo unde condițiile permit. Sîntem siguri că pedagogii ar sprijini cu toată căldura această acțiune.

ALECU GH. CROITORU

Expoziție la club

De la 29 noiembrie pînă la 20 decembrie, sala Clubului Sindicatului Muncitorilor din Învățămînt găzduiește expoziția de pictură a profesoarei Jenița Bulbuc D. Ghign, membră a cercului de artă plastică „Ion Andreescu”. Cele aproape 50 de expozate prezintă, în marea lor majoritate, peisaje din cartierele mărginașe ale orașelor, domeniu

spre care pictorița era o vădită înclinare și în care a realizat cîteva lucrări izbutite: „Moara veche Mangalia”, „Piața Militari” și acuarela „Vedere din Sibiu”. Expoziția mai cuprinde portrete și vase cu flori.

Mai slab reprezentat este însă noul, realitatea zilelor noastre. Din peisajul urban și industrial al orașelor București, Birlad, Petrila, Mangalia etc., din care ne așteptam să alegeă ceea ce este mai semnificativ, profesoara Ghiga a prezentat colțuri arhaice, mahalale, mîndștiri etc. Tablourile care înfățișează aspecte din viața de astăzi sînt puține, palide și neconcludente. Subliniem aceasta cu atît mai mult cu cît în general acest lucru a fost remarcat și cu prilejul unor expoziții personale ale membrilor cercului. De asemenea, este prezentată palid actualitatea din imediata apropiere a profesoarei: vînta școlii. Singurul tablou care poate fi remarcat, „Practica în practică”, este mai puțin realizat decât punct de vedere artistic.

AL. I. V.

Să-i învățăm pe elevi să muncească independent

Viața, munca desfășurată zi cu zi în școală pun mari cerințe în fața profesorului. Acestuia îi se cere să-și desăvârșască necontenit metodele de instruire și educare. Realitatea a confirmat încă o dată justetea afirmațiilor Nataliei Konstantinovna Krupskaja despre faptul că aceste metode trebuie să decurgă întotdeauna în mod organic din scopurile care stau în fața școlii. Acum tuturor le este clar faptul că nu se pot pregăti constructori activi ai comunismului printr-o asemenea predare în urma căreia elevul, după cum spunea Krupskaja, se transformă într-o „placă de gramofon”. Chemarea Nataliei Konstantinovna Krupskaja de a dezvolta cât mai mult spiritul de inițiativă al elevilor, gândirea lor independentă și priceberea lor de a aplica cunoștințele în viață găsește astăzi în rindurile pedagogilor cel mai larg ecou. Trăind în mod creator fiecare lecție, mulți dintre ei au și găsit drumul adevărat către atingerea acestui scop.

Principiul conducător al didacticii — scria întemeietorul acestei științe, Ian Amos Komenskij — va fi găsirea metodei datorită căreia profesorii să-i învețe mai puțin pe elevi, iar elevii să învețe ei înșiși mai mult. Dar aceasta nu trebuie să însemne a lăsa toată greutatea învățării pe umerii elevilor. O astfel de înțelegere a sarcinii de a-i înarma pe elevi cu priceperea de a munci independent ar duce la cele mai rele rezultate.

Pentru a-i învăța pe elevi să lucreze independent este necesară o muncă creatoare intensă și continuă a profesorului, pentru care nu se pot da lămuriri în nici un fel de metodici sau instrucțiuni. Pedagogul trebuie să chibzuiască el însuși amănunțit asupra mijloacelor cu ajutorul cărora poate nu numai să trezească spiritul de cercetare al elevilor, dar și să facă să bată mai repede inimile lor, umplându-le de bucuria cunoașterii și a descoperirii. Acesta nu este un lucru ușor. El presupune luarea în considerare a tuturor condițiilor: nivelul diferit al capacității elevilor, bagajul lor de reprezentări despre viață, cunoștințele pe care le au.

Iată cum se pregătește în acest scop profesoara A. Bistroya, care predă geografia la Școala nr. 4 din Blagovescensk. Înainte de studierea unei teme noi de geografie economică în clasa a IX-a, de exemplu, tov. Bistroya stabilește ce bagaj de cunoștințe din viață le este necesar elevilor pentru a-și însuși lema respectivă. Pentru a ști cum să imbogățească acest bagaj, profesoara caută să cunoască ea însăși, înainte, întreprinderii industriale în care lucrează elevii ei. Apoi, după planul indicat de profesoară, elevii își sistematizează observațiile pe care le-au făcut zi cu zi. Și iată-i la lecție. Manualul deasupra cărui stau aplecați nu le mai vorbește într-o limbă abstractă, despre noțiuni străine. Din analiza exemplelor din viață, din practică, — de la ceea ce este apropiat și concret, de la înșeși izvoarele noțiunilor de geografie economică — elevii merg ei înșiși, în mod independent, către concluziile și generalizările date în manual. După astfel de lecții elevii au ce să adauge la textul studiat. Știința este astfel pentru ei un mijloc real de cunoaștere a realității, iar nu o îngrămădire de dogme moarte.

Formele însușirii independente de către elevi a cunoștințelor sînt foarte variate. Și din observare, și din experiențele de laborator, și din munca lor de zi cu zi în industrie, în agricultură, elevii pot scoate numeroase concluzii. Dar succesul în această privință poate fi dobîndit numai dacă profeso-

rul știe să-i înarmeze pe elevi cu deprinderi de muncă intelectuală independentă.

Rolul acestei munci crește acum necontenit. Fiecare tânăr care termină școala trebuie să știe să învețe de sine stătător, să-și îmbogățească neobosit cunoștințele. Și aceasta este important nu numai pentru absolvenții care intră în învățămîntul superior, dar și pentru cei care se îndreaptă spre producție. Aceasta este o lege nestrămutată a realității sovietice, cu furtunosul ei progres în domeniul științei și tehnicii.

Înțelegînd aceasta, colectivul pedagogic al școlii din Pavliș, regiunea Kirovograd, îi înarmează în mod sistematic pe elevi cu deprinderi de muncă independentă. Elevii din clasa a X-a ai profesorului A. A. Filipov, de exemplu, au studiat singuri capitolul din fizică despre dinam și despre motorul electric cu curent continuu.

Ei au citit întii textul din carte, au studiat unele modele și planșe. Cei mai buni dintre ei au stabilit și ce cunoștințe studiate anterior trebuie să repete pentru a-și clarifica cunoștințele noi. Ceilalți au reușit să învețe numai după o muncă îndelungată, intensă. Dar succesele i-au bucurat pe toți — și e greu de spus pe care mai mult.

A-i învăța pe elevi să-și însușească independent cunoștințele este numai o latură a sarcinii de a-i înarma cu deprinderi de muncă independentă. Ea nu este suficientă pentru pregătirea unor transformatori activi ai vieții. Este necesar, pe lângă aceasta, să-i învățăm pe elevi și să aplice în mod inde-

pendent cunoștințele în viață. Din păcate, nu toți pedagogii înțeleg clar esența acestei sarcini. Uneori auzi pe cite un profesor care cere elevilor să repete o experiență demonstrată sau să găsească exemple pentru a ilustra o lege studiată afirmînd că elevii lui lucrează în mod independent. Dar asemenea exerciții de antrenament, menite să adîncească studiul sau să întărească deprinderile, nu dezvoltă priceperea de a munci independent în adevăratul înțeles al acestui cuvînt. Adevărata pricepere de a munci independent se dobîndește numai atunci cînd elevul este în stare să aplice cunoștințele teoretice în practică.

Tocmai cu o asemenea pricepere îi înarmează pe elevii lor profesorii fruntași din școlile regiunii Riazan. De exemplu, tov. S. M. Kostroia, profesor de fizică la școala din Pehelek, raionul Korablinsk, a dat elevilor săi din clasa a VI-a, după studierea temei „Măsurarea lungimilor, a suprafețelor și a volumelor”, sarcina de a măsura pe ogor, cu ajutorul unui instrument confecționat de ei înșiși, adîncimea arăturii.

Studierea bazelor științei trebuie organizată astfel încît elevii să studieze munca omească în toate laturile ei ca o muncă rațională și creatoare, care cere multe eforturi ale inteligenței și voinței. Atunci elevii vor simți dorința de a participa ei înșiși la această muncă și își vor însuși în mod conștient cunoștințele necesare pentru aceasta. Pedagogul nu va putea să-i înarmeze pe elevi cu priceperea de a lucra independent, de a-și aplica cunoștințele în viață, dacă el însuși nu va pătrunde în miezul vieții, dacă va rămîne prizonierul manualelor și al lucrărilor metodice. În zilele pe care le străbate astăzi școala sovietică profesorul va fi în stare să pregătească oameni capabili de o muncă creatoare, independentă, numai dacă el însuși va deveni un inovator al metodelor și formelor activității sale.

Din „Dzetselskaja gazeta” nr. 139 (4575) (articol prescurtat).

Dezvoltarea învățămîntului în R. P. Ungară

Grija Partidului Muncitoresc Socialist Ungar pentru tînăra generație de constructori ai socialismului se vedește și în dezvoltarea impetuoasă a învățămîntului. Ultimul număr al „Revistei ungare” citează numeroase date statistice care dovedesc dezvoltarea școlii în anii regimului democrat-popular.

Astfel, dacă în anul școlar 1937—38 numai 78,8% din numărul total al copiilor de vîrstă școlară erau cuprinși în școlile elementare, în anul școlar 1959—60 procentul cuprinderii copiilor în școlile elementare este de 99%. Numărul învățătorilor și profesorilor care predau în aceste școli a crescut cu mai mult de 100%, ajungînd de la 26.000 în 1937—38, la 54.000 în 1959—60.

O dezvoltare impresionantă a înregistrat și învățămîntul mediu de cultură generală. Dacă în anul școlar 1937—38 numărul elevilor din școlile medii ajungea abia la 52.000, în acest an școlar cursurile sînt urmate de mai mult de 137.000 de elevi. Porțile școlilor medii s-au deschis larg pentru fiii oamenilor muncii.

Numărul școlilor medii a crescut în acest an de la 285, cît erau în 1937—38, la 435.

Colaborarea dirigintelui cu organizația de tineret

Legea „Cu privire la legarea tot mai strînsă a școlii de viață, la dezvoltarea continuă a învățămîntului public în R. P. Bulgaria” cere nu numai mobilizarea cadrelor didactice pentru îndeplinirea sarcinilor instruirii și educării tineretului, ci și antrenarea mai largă a organizației de tineret în realizarea acestor sarcini. În prezent în școlile din R. P. Bulgaria se acordă o mare atenție bunei organizări a colaborării dintre diriginte și organizația de tineret.

Dirigintele, bine pregătite din punct de vedere pedagogic și avînd o experiență bogată, poate să acorde un mare ajutor organizațiilor de tineret în vederea stimulării elevilor de a aprofunda cunoștințele predate, de a participa mai activ la munca productivă. Cadrele didactice au datoria de a îndruma organizația de tineret să se ocupe îndeaproape de problema legăturii dintre școală și viață, de participarea activă a elevilor la procesul de producție în uzine și pe ogoare, la acțiunile pentru ameliorări de terenuri și împăduriri, de activitatea cercurilor tehnice etc. Trebuie să recomandăm birourilor pe clase ale organizației de tineret să analizeze în cadrul ședințelor cum participă fiecare membru al organizației la diferitele acțiuni organizate de școală. Aceasta va contribui la întărirea educației prin muncă a elevilor, va face să crească simțul lor de răspundere.

Ajutorul acordat de diriginte în aceste probleme organizației de tineret este foarte necesar deoarece acestea sînt sarcini noi, în realizarea cărora tinerii au nevoie de mai multă îndrumare, de lămuriri mai amănunțite. Cu ajutorul dirigintelui organizația de tineret se va orienta mai just și va putea să realizeze cu succes noile sarcini care-i stau în față.

Dirigintele trebuie, de asemenea, să-i sfătuiască pe elevi să organizeze acțiuni culturale împreună cu tinerii din întreprinderea sau gospodăria agricolă în care fac practică. În acest fel elevii se vor apropia de tinerii muncitori, se vor împrieteni cu ei. Aceasta va contribui la o mai bună însușire de către elevi a procedeelor de muncă în producție, a profesiunii, va avea o puternică înrîurire asupra educării lor în spiritul dragostei față de muncă. Pentru a întări rolul organizației de tineret din școală, pentru a o transforma într-o organizație capabilă de acțiuni importante care să se bucure de o mare autoritate, să exercite o puternică influență morală, politică și organizatorică în rîndul elevilor trebuie să dăm multă atenție sprijinirii acțiunilor organizate de elevi. Dirigintele trebuie să se gîndească zilnic ce noi inițiative să sugereze organizației de tineret din clasa sa. Se înțelege că nu-i vom ajuta cu nimic pe tineri dacă vom sta mereu pe capul lor, dacă-i vom „dădăci” la fiecare pas. Această „metodă” de muncă este dăunătoare, nu le formează elevilor calitățile unui om cu inițiativă bogată, ci-i face temători, nehotărîți.

Colaborarea dintre diriginte și organizația de tineret trebuie

organizată în așa fel încît în nici un caz să nu împiedice inițiativa și activitatea proprie a elevilor. Ori ce acțiune a organizației trebuie simțită de către elevi ca fiind o acțiune a lor proprie. De aceea nu este bine ca profesorul diriginte să se suprapună acțiunilor sau conducătorilor organizațiilor de tineret din școală. Chiar și în discuții trebuie să subliniem că tinerii sînt stăpîni în organizația lor, că ei trebuie să se descurce singuri.

Pentru buna organizare a colaborării dirigintelui cu organizația de tineret este necesar ca dirigintele să cunoască bine calitățile elevilor din clasa lui. În acest fel el va putea și să recomande pentru a fi aleși în organele de conducere ale organizației din școală pe cei mai buni tineri. În aceste cazuri dirigintele trebuie să-și îndrepte privirile spre elevii care se bucură de autoritatea necesară, care au inițiativă și au măcar în germene aptitudini organizatorice.

Pentru ca dirigintele să poată ajuta cît mai bine organizația de tineret el trebuie să cunoască toate documentele importante publicate de C.C. al Uniunii Tineretului Comunist Dimitrovist cu privire la activitatea Uniunii, sarcinile care se pun în fața organizațiilor de tineret, formele și metodele de muncă în organizație. Este folositor ca la adunările cu caracter profesional și la ședințele deschise de partid cadrele didactice să discute mai des problemele privitoare la colaborarea cu organizația de tineret.

Cunoscînd bine esența activității organizației, stilul și metodele ei de lucru, dirigintele va putea cultiva la elevi încrederea că ei pot să rezolve cu succes problemele organizatorice. Tinerii vor înțelege că au în fața lor nu numai un profesor specialist în specialitatea pe care o predă, dar și un profesor-educator, cu o concepție clară despre problemele sociale. Aceasta, desigur, va avea o influență pozitivă asupra întregii munci educative.

Dirigintele poate să ajute organizația de tineret prin participarea lui activă la adunări și ședințe, prin discuții personale cu secretarul sau cu un membru al biroului organizației.

Desigur, pentru ca asemenea discuții să fie rodnice, ele trebuie să fie bine gîndite.

Formele și metodele colaborării dirigintelui cu organizația de tineret sînt variate. Pentru a educa tineretul în spirit comunist trebuie să arătăm o deosebită dragoste și grijă pentru profesiunea noastră, să desfășurăm o muncă sistematică.

ZAPRIAN ZAPRIANOV
profesor la liceul „V. Kolarov”
din Aasenovgrad

Multe din lucrările expuse în cadrul celui de al II-lea Salon internațional de artă fotografică au ca temă oglindirea vieții copiilor și tineretului. Iată două imagini înfățișînd două lumi.

MARGIT GREUSCHIE (R. D. Germană): Noutăți

RENATO FRANCESCANI (Brazilia): Copiii periferiei